

FÖRVALTNINGSHÖGSKOLAN

MÅLSÄTTNING OCH STRATEGI MOT BOSTADSSEGREGERING: ETT PRAKTISKT FALL MED GÖTEBORGS STAD

En kvalitativ studie om hur Göteborgs stad motverkar bostadssegregering.

Författare: Aristide Michel Ndamtang

Program:	Masterprogrammet i offentlig förvaltning, 120 hp
Kurs (kurskod):	Masteruppsats i offentlig förvaltning, 30 hp (FH2508)
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	VT 2021
Handledare:	Iwona Sobis
Examinator:	Jenny de Fine Licht

Sammanfattning

Program:	Masterprogrammet i offentlig förvaltning, 120 hp
Kurs (kurskod):	Masteruppsats i offentlig förvaltning, 30 hp (FH2508)
Titel (svensk):	Målsättning och strategi mot bostadssegrering: ett praktiskt fall med Göteborgs stad.
Titel (engelsk):	Objectives and strategy against housing segregation: a practical case with the city of Gothenburg.
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	VT 2021
Handledare:	Iwona Sobis
Examinator:	Jenny de Fine Licht
Nyckelord:	Bostadssegregation, mål, målsättning, strategi, strategi utformning, områdesutveckling, blandad bebyggelse
Syfte:	Huvudsyftet med denna uppsats är att beskriva och förklara den kommunala insats som strävar efter att bekämpa bostadssegrering.
Teori:	Två teorier utgör mitt analytiska verktyg: Edwin Locke och Gary Latham (1981) målsättning teori och Henry Mintzberg, Bruce Ahlstrand och Joseph Lampel (1998) teorin om strategi. Båda teorierna har valts då det är teoretiserat att vägen till goda prestationer i problemlösning går genom målsättning och rätt strategi. Den första hjälper till att förklara och analysera förekomsten av att sätta mål på rätt sätt medan den andra belyser vägen mot att uppnå målet. Dessa teorier kompletterar varandra och tycks vara relevanta analytiska verktyg.

Metod: Studien representerar en fallstudie som bygger på en kvalitativ textanalys.

Resultat: Från studien, kommer fram att effektiviteten av kommunens åtgärder i kampen mot bostadssegregation är begränsad av regelverket. Svårigheten att övervinna bostadssegregationen som upplevs i Göteborg beror inte på något sätt på bristande strategi eller uppsatta mål. Denna svårighet beror på det faktum att de officiella rapporterna, trots de lovordande framsteg som uppnåtts med de mål och strategier som införts, fortfarande anger den sociala klyftan som finns i staden. Problemet kvarstår, om inte växer. En bra lösning för att hantera bostadssegregation tycks vara inrättandet av sociala bostäder. Många europeiska länder som står inför bostadssegregation har ökat tillgång till sociala bostäder, var och en har sin egen variant. Varför kan inte Sverige hantera problemet på liknande sätt? Personligen tror jag att denna strategi skulle möjliggöra för de offentliga myndigheterna att få större kontroll över bostadsmarknaden och att kunna hålla i koppel de privata företagens girighet som är omedvetna om de sociala problem som deras inställning kan orsaka.

Författarens tack:

Jag är helt tacksam för nåden på denna stränga resa. Det hade inte varit möjligt utan denna nåd att vara omgiven av människor som motiverar mig och driver mig när modlöshet angrep mig. Tack till min underbara fru Maria Elisabet, till våra barn Ada och Anna, till familjen.

Ett stort tack till min handledare Iwona Sobis vars strikthet fick mig att överskrida mina gränser. Att skriva på svenska, nyligen bosatt i Sverige, var en riktig utmaning. Jag vill passa på att tacka alla som hjälper mig med korrekturläsning: Lena Fagerfjäll, Mikaela Johansson, och Eva-Lena Wenzel.

Jag är tacksam att vissa tjänstemän från Stadsbyggnadskontoret vägledde mig i min sökning efter data och människor att intervjua, även om intervjun inte gick att genomföra. Tack till den tjänstemannen från Framtiden Koncernen, som i min studie är anonym, för de dokument och anvisningar som tillhandahålls för att hjälpa mig skriva färdig uppsatsen.

Table of Contents

1	INTRODUKTION	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	2
1.2	Disposition	3
2	TEORI.....	4
2.1	Tidigare forskning	4
2.1.1	Forskning om segregering som ett fenomen.....	4
2.1.2	Studier med fokus på orsakerna till bostadssegregation.....	5
2.1.3	Studier med fokus på mätningar bostadssegregering.....	6
2.1.4	Studier med fokus på effekter av bostadssegregation.....	6
2.1.5	Studier med fokus på motverkan av bostadssegregering.....	7
2.2	Teorier	7
2.2.1	Målsättningsteori.....	8
2.2.2	Strategi	13
3	METOD	18
3.1	Studiens design.....	18
3.2	Data	18
3.3	Procedurer för dokumentanalys	20
3.4	Studiens tillförlitlighet.....	20
4	INSTITUTIONELL BAKGRUND TILL KAMPEN MOT BOSTADSSEGREGATION I GÖTEBORGS STAD.....	22
4.1	Statliga regleringar om bostadssegregering.....	22
4.2	Föreskrifter gällande kommunens ansvar för kampen mot bostadssegregering....	24
5	EMPIRI.....	27
5.1	Göteborgs stads målsättningar i kampen mot bostadssegregation.....	27
5.2	Göteborgs stads strategier mot bostadssegregering	32
5.2.1	Minskning av bostadsbristen.....	33
5.2.2	Blandad bebyggelse	35
5.2.3	Åtkomlighet till bostadsmarknaden	36
5.2.4	Hållbar områdesutveckling och hyresgästernas inflytande på sitt boende	37
5.3	Resultat från mål och tillämpade strategier mot bostadssegregering.....	39
5.3.1	Minskning av bostadsbristen.....	39
5.3.2	Socialt blandat boende	41
5.3.3	Förbättring av villkoren för tillträde till en bostadsmarknad i balans.....	43
5.3.4	Områdesutveckling och delaktig bostadsförvaltning: Gårdsten-exemplet.	47
6	DISKUSSION AV GÖTEBORGS STADS KAMP MOT BOSTADSSEGREGATION	
	51	

6.1	Målsättning för att bekämpa bostadssegregation	51
6.1.1	Uppfyllandet av prestandakarakteristik	52
6.1.2	Mekanismer som leder till målets uppfyllelse	54
6.2	Strategins utformning för att genomföra uppsatta mål.....	56
6.2.1	Göteborgs stads insatser mot bostadssegregation som strategi.....	56
6.2.2	Strategins utformning som ligger bakom Göteborgs stads insatser mot bostadssegregation	58
6.3	Uppnådda resultat.....	60
6.3.1	Minskning av bostadsbristen.....	60
6.3.2	Socialt blandat boende	60
6.3.3	Förbättring av villkoren för tillträde till en bostadsmarknad i balans.....	61
6.3.4	Områdesutveckling och delaktig bostadsförvaltning: Gårdsten-exemplet	62
	Diskussion och reflektioner	62

1 INTRODUKTION

Möjligheterna att resa runt i världen har ökat avsevärt. Som ett resultat av denna trend blir folk mer och mer blandade runt om i världen. Fenomenet döpt ”globalisering” av McLuhan (1967) påverkar alla länder. Det är redan nu svårt att hitta en storstad utan invandrare eller personer med en annan etnisk bakgrund än den ursprungliga befolkningen.

Göteborg är inget undantag i detta avseende. Man har nyligen sett en ökning av immigrationen till staden. Åren 2014–2015 kan betraktas som invandringens topp och den massiva vågen av immigration har medfört en del negativa konsekvenser, bland annat ökad segregation. Jag vågar hävda att den ger en gynnsam miljö för aktiviteter och politik som orsakar just segregation. Tidigare studier visar att ungefär hälften av stadsbefolkningen bor i egna hus. Andra halvan, som även inkluderar migranter, utgör en marknad för bostadsföretag och följaktligen för nya former av bostadssegregering.

Angående bostadssegregering, så påstår flera forskare exempelvis: Wimark (2018), Andersson m.fl. (2009) och Ramböll (2020) att Göteborg är en segregerad stad. Politiker uttrycker liknande åsikter. Robert Hannah från Liberalerna uttrycker sig i dessa termer "*Studien bevisar vad vi redan har känt till länge: Göteborg är en av de mest segregerade städerna i Europa*" (Roden 2016). Offentlig förvaltning har initierat många insatser för att bekämpa denna bostadssegregation vilket bekräftas i följande rapporter: "*Integrationsläget som Integrations*" (SCB, rapport 8:2015), "*Dela[d] stad - Stadsbyggande och segregation*" (Legeby, Berghauser and Marcus 2015) samt "*Integration en beskrivning av läget i Sverige*" (SCB 2019) och polisens rapporter (*Särskilt utsatta områden i Göteborg* 2017). Situationen förblir kritisk, trots att de olika förvaltningarna framhåller att de gjorde ett samordnat försök att stoppa den sociala klyftan.

Fenomenet bostadssegregering förtjänar därmed speciell uppmärksamhet. Intresset för bostadssegregation kan dateras till det s.k. Miljonprogrammet för perioden 1965–1975. De bostäder som byggdes då för att åtgärda bostadsbristen förvandlades med tiden till en symbol för diskriminering. Det handlade om både socioekonomisk, etnisk-rasmässig och demografisk segregation. Målet blev senare att minska klyftan mellan ursprunglig befolkning och invandrare, och integrera de sistnämnda med det svenska samhället. Det är en fråga om social sammanhållning, särskilt de så kallade ”utsatta” områdena har nyligen utgjort en rekryteringsbas för religiösa fanatiker, eller platsen för de mest våldsamma attackerna mot

statliga institutioner (Polisen 2 juli 2021). Bostadssegregationen har eskalerat sedan 1974 och det förväntades att offentlig förvaltning skulle lösa problemet och bidra till en minskning av bostadssegregering. Problemet tycks fortfarande vara aktuellt fyrtio år senare. Tillgängliga lägenheter är mycket dyra och varken är anpassade till invandrarnas magra inkomster eller familjestorlek.

Bostadssegregation innebär i denna uppsats att individer eller grupper av individer lever rumsligt åtskilda från varandra (Wimark 2018, s.7). Detta avspeglar en demografisk segregation som ett mångfacetterat fenomen. Vetenskapsrådet definierar detta begrepp på följande sätt.

”demografisk segregation som avser skillnader i geografiska fördelningar efter ålder, kön och hushållstyp, socioekonomisk segregation som handlar om klass- och resursskillnader som bestämmer var människor bor i en stad, samt etnisk segregation vilken syftar på att personer som delar vissa kännetecken (etniska, religiösa, fysiska) tenderar att segregeras.”

(Vetenskapsrådet 2018, s. 8)

Denna uppsats om bostadssegregation vidrör de tre typerna av segregation på en och samma gång eftersom avståndet mellan människor också härrör från en form av bostadssegregation. Det innebär att "att olika typer av bostäder är rumsligt åtskilda från varandra, alltså att vissa typer av bostäder är belägna i en del av staden medan andra typer är belägna i andra delar" (Wimark 2018, s. 7). Göteborgs ansikte idag visar en viss benägenhet att bygga någon form av bostäder i vissa delar av staden och inte i andra. Kan det förnekas att bostadssegregeringen har upprätthållits genom åren? Även om det byggs nya bostäder i vissa stadsdelar såsom Majorna-Linné, Örgryte-Härlanda eller Högsbohöjd kvarstår det att frågan om ekonomisk möjlighet att bosätta sig där är fortfarande mycket aktuell. Inte alla har uppenbarligen råd att skaffa sig lägenhet i dessa områden. Detta för att bostadssegregering lyfter andra frågor än bara bostadsbeståndet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Huvudsyftet med denna uppsats är att beskriva och förklara bostadssegregering och kommunens insatser för att motverka den i Göteborg. Följande forskningsfrågor hjälper mig att uppnå syftet: Vad säger offentliga dokument från perioden 2015 - 2020 om målsättningen för att motverka bostadssegregation i Göteborgs kommun? Vilka strategier tillämpades av

Göteborgs kommun för att motverka bostadssegregation inom staden enligt dessa dokument? Vilket blev resultatet av de tillämpade strategierna för att uppnå målet enligt dessa offentliga dokument?

Med avseende på geografiskt läge, handlar uppsatsen om Göteborgs kommun och dess bostadspolitik mot bostadssegregation. Anledningen till valet av stad är helt enkelt att jag bor i Göteborg. Som invandrare har jag upplevt de olika problem som rör bostadssegregationen vilka har ägt rum under den senaste tiden för många människor som jag. Vad gäller perioden fokuserar jag på perioden mellan 2015 och 2020. Valet av denna tidsperiod beror på att Göteborgs stad införde 2010 den nya kommunala organisationen, vilket resulterade i en sammanslagning av vissa stadsdelar från 21 till 10. För det andra, Göteborg drabbades av massinvandring under perioden 2014–2015, vilket ytterligare förvärrat den långvariga bostadskrisen som göteborgarna i sin helhet har erfarit.

1.2 Disposition

I det nästkommande kapitlet , presenteras tidigare forskning om bostadssegregation och valda teorierna som utgör min analytiska verktygslåda. I kapitel 3 följer presentation av studiens metod. Kapitel 4 fokuserar på den institutionella bakgrunden till bostadssegregationens regleringar som styr kampen mot bostadssegregation och uppfattas som målsättningar. I kapitel 5 redovisas de satsningar i form av mål och strategier som tagits fram av Göteborgs stad för att få bukt med bostadssegregationen. Uppsatsen avslutas med kapitel 6 i vilket tolkas och diskuteras empiriska resultat i teoretiska termer, besvaras forskningsfrågor och dras slutsatser från studien. Ett senare avsnitt "diskussion och reflektion" kommer att fokusera på mina iakttagelser i slutet av detta arbete samt förslag på framtida utforskningar.

2 TEORI

I detta kapitel presenteras först tidigare forskning inom det studerade ämnet. Efteråt beskrivs valda teorier som utgör studiens teoretiska verktygslåda.

2.1 Tidigare forskning

Presentation av tidigare forskning är fördelat i olika teman som tycks dominerande i ämnet – bostadssegregation.

2.1.1 Forskning om segregering som ett fenomen

Fenomenet "segregering" och dess undersökning är varken nytt eller förbehållen vår tid. Bostadssegregering studeras nationellt och internationellt. I Chicago School Of Sociology har en rad forskare grupperas till exempel Jargowsky (1996), Massey och Fischer (2003), Fong och Shibuya (2000) som redan visat intresse för bostadssegregering avseende inkomstgrupper. Chicago School Of Sociology har tydliggjort att sociala strukturer och fysisk miljö formar mänskligt beteende. Följaktligen belyser deras etnografiska studier mönster av segregering som bygger på människors specifika beteenden i specifika områden. Andra forskare som Wilson (1987), Farley och Frey (1994), och Cutler et al. (1999) har studerat bostadssegregering utifrån rasskillnader. Begreppet segregering fann sina största förespråkare här. Segregering ses som en handling, en process, där människor separeras på grund av tillskrivna egenskaper. Nazisystemet i Tyskland, apartheidpolitik i Sydafrika och USA vittnar om avsiktlig, planerad bostadssegregering.

I Sverige, Lieberg (1992) Ristilammi (1994), Mörck (1997), Gunnemark (1998), Lilja (1999) och Andersson B. (2002) har också studerat anledningar till segregering. Ristilammi (1994) kallar det för "modern annorlundahet". En återkommande faktor är den verkliga eller förmodade skillnaden mellan en grupp och en annan mot vilken denna segregering utövas. Förstått på detta sätt har segregering en diskriminerande grund förankrat i fördomar. Det kan vara kön, hudfärg, etnicitet, klass, funktionsnedsättning, ålder, sexuell läggning och religiös eller politisk tillhörighet.

Segregation innebär alltid för ett rumsligt avstånd mellan människor eller grupper av människor. Inom forskning om segregering i boendet nämns omväxlande två begrepp som inte är synonyma: bostadssegregering och boendesegregering. Thomas Wimarck (2018) tydliggör denna skillnad:

”Bostadssegregation innebär att olika typer av bostäder är rumsligt åtskilda från varandra, alltså att vissa typer av bostäder är belägna i en del av staden medan andra typer är belägna i andra delar.” medan *”Boendesegregation innebär att individer eller grupper av individer lever rumsligt åtskilda från varandra.”*

(Wimark 2018, s. 7)

Dessa precisioner (Thomas Wimark 2018) gör det möjligt att differentiera två typer av rumslig distansering. Den ena äger rum mellan individer som ett resultat av beslut som ligger utanför deras kontroll och den andra; distansering som följs av individers val under begränsade omständigheter. Dock är denna skillnad inte särskilt användbar eftersom de två fenomenen tenderar att förväxlas med varandra då exempelvis socioekonomiskt utsatta individer också bor i hyresbostäder. Vissa tendenser sticker ut i allmänhet när man undersöker tidigare forskning. Bostadssegregation har undersökts med olika fokus, metoder och grunder. Därför har erhållna resultat varit olika.

2.1.2 Studier med fokus på orsakerna till bostadssegregation.

Det är ett återkommande tema i de flesta studier där Roger Andersson nämns: Andersson et al. (2009), Roger Andersson & Emma Lundqvist (2019), Andersson et al. 2018). Murdie & Borgegård (1998) följer samma spår och genom en fallstudie utförd i Stockholm, förklarar de hur utveckling och gentrifiering [enligt Merriam Webster-ordboken är det en process där ett fattigt område (som för en stad) upplever en tillströmning av medelklass eller rika människor som renoverar och bygger om bostäder och företag och som ofta resulterar i en ökning av fastighetsvärdet, och förflyttning av tidigare, vanligtvis fattigare invånare] av innerstaden har tvingat de resurssvaga att söka bostäder i förorter. Den svenska kulturen av "homogenitet" underlättar inte blandningen med andra. Bostadssegregation fungerar i ett sådant sammanhang både som diskriminerande praxis från värdlandet som håller fast vid dess homogenitet och som en defensiv åtgärd för invandrare som också håller fast vid sin homogenitet. En ömsesidig distansering leder till segregering som senare manifesteras i andra samhällsfärer: arbete, bostäder, hälsa och delaktighet i det civila samhället.

Åsa Bråmås (2006) har kommit till liknande slutsatser om Sveriges homogena kultur som bygger på hennes dokumentanalys där hon använder begreppen "white avoidance" eller "svenskglesa områden" som betonar närvaro av bostadssegregation. Hon anser dock att kampen mot detta fenomen kan åstadkomma ett mindre socialt avstånd mellan individer. Då

ökar sannolikheten att olika typer av människor kommer att leva i närheten av varandra. ”White avoidance” eller ”svenskglesa områden” är den effekt som observeras mest.

2.1.3 Studier med fokus på mätningar bostadssegregering.

Det sägs att Göteborg är en av de mest segregerade städerna i Europa. Naturligtvis kommer frågan "hur mäts segregation?" upp. Många forskare använder kvantitativa mätningssverktyg t.ex. Malmberg et al. (2018) utvärderar nivån på segregation i olika stadsdelar med hjälp av ett olikhetsindex. Grannskap används som en referens till bostadssegregering. Genom att använda den indexen kommer de till slutsatsen att grannskapssegregeringen minskar eftersom lokal närvaro av icke-europeiska invandrare har påverkat en stor majoritet av svenska stadsdelar. Expansionen av migrantbefolkningen har påverkat en stor majoritet av svenska stadsdelar var de än befinner sig, i små till medelstora tätorter eller i storstäder. Deras metod skiljer sig åt eftersom den använder flerskalig strategi och individualiserat grannskap. Ann Owens (2019) introducerar ett nytt begrepp: segregering efter typ och kostnad. Enligt henne, är inkomstsegregering starkt förknippad med bostadssegregering efter typ och kostnad mellan stadsdelar och platser. Bostadssegregering efter typ innebär en skillnad mellan hyres- och ägarbostäder och mellan enfamiljshus och flerfamiljshus. Bostadssegregering efter kostnad å andra sidan innebär en skillnad mellan hyres och hemvärden. Förhållandet till bostadssegregering går igenom inkomstskillnad som översätts till inkomstsegregering eftersom det ökar klyftan i bostäder som hög- och låginkomsthushåll har råd med. Detta avslöjar en form av stratifiering av bostadsmarknaden och återkommer hos Murdie och Borgegård (1998) vilka talade om marknadssegmentering. Hänvisningen till marknaden markerar den roll som husköparen spelar för att lyfta eller avskräcka frågan. Mätverktygen är det binära informationsindexet och entropiindexet. Ett innovativt koncept med Owen är hennes referens till bostadssegregering efter typ och kostnad och betonar att nivån på segregation följer inkomstfördelningskurvan. Det har observerats att ju större inkomstskillnaden är, desto högre är bostadssegregationen.

2.1.4 Studier med fokus på effekter av bostadssegregation.

Åslund och Nordström (2009) förslår ett annat sätt att titta på bostadssegregation och dess effekter. De studerar segregation i termer av exponering till invandring. Boendesegregation är inte skild från bostadssegregation och upplever att man blandar ihop de båda begreppen. Deras studie omfattar segregationen inom fyra arenor: boendet, arbetet, skolan och familjebildningen. Bostadssegregation studeras utifrån grannskapet med användning av

SAMS-områdets beteckningar. Enligt studien, beror bostadssegregation på de följande faktorerna: födelseregion, utbildning, stadens storlek, förvärvsinkomst, kön och familjen. Deras uppfattning om bostadssegregation tenderar att luta sig mot den etniska segregationen. Därför kommer de till slutsatsen att ursprungsland är den enskilt viktigaste faktorn som förklarar den observerade graden av segregation av boendet, arbetet, skolan och familjebildningen. Dessutom har de utlandsfödda blivit hänvisade till vissa utsatta områden. Några tankar som de väcker i slutet av presentationen förtjänar att upprepas här: Vilka är problemen för dem som bor segregerade? Vem drabbas av problemen? Varför bosätter sig dessa personer i dessa områden? Möjliga lösningar till utsatthet föreslås: subventionerad bostättning, områdesutveckling, bättre åtkomlighet till bostadsmarknad samt bättre utplaceringspolitik.

2.1.5 Studier med fokus på motverkan av bostadssegregation

Ett annat perspektiv som finns bland forskare består i att föreslå lösningar till problemet med bostadssegregation. Några namn är återkommande: Elisabeth Lilja & Mats Pemer (2010) och Roger Andersson & Emma Lundqvist (2019). En observation som framgår av deras arbete är att ekonomisk utjämning leder till blandning, men för att blandningsverktyget ska kunna användas som medel för att motverka segregation behövs det användas generellt. Detta med hänsyn till planerad byggnation och i relation till det befintliga beståndet. Planeringen bör bedrivas som en allmän planeringssträvan där planerare mer konkret måste bedöma segregationseffekterna av sina planer. Nybyggnation är att föredra till rivning och ombildning, men reglerna för tilldelning måste leda till att det sker en befolkningsblandning. Strategier som öppnar i stället för att stänga ute vissa grupper från vissa bostadsområden måste prioriteras.

Det framgår av denna presentation att temat "bostadssegregation" har varit föremål för studier med särskilt fokus på orsaker, effekter, mätning och motverkan av problemet. Om motverkan härrör från upprättandet av en strategi, har ingen studie specifik för strategier hittats. Det är detta tomrum som på något sätt motiverar valet av teorier att studera detta tema.

2.2 Teorier

Studien tar inspiration från två teorier som utgör min analytiska verktygslåda. Den ena teorin handlar om målsättning från "*A Theory of Goal Setting and Task Performance*" av Edwin Locke och Gary Latham (1981). Den andra teorin handlar om strategier utvecklade av Henry

Mintzberg, Bruce Ahlstrand och Joseph Lampel (1998) i boken *"Strategy safari"*. Även andra publikationer av samma författare kommer till användning [Self-Regulation through Goal Setting (1991), Of Strategies, Deliberate and Emergent (1985)] som kompletterar författarnas tidigare uppfattning av strategier och målsättning.

Dessa teorier tycks relevanta för att studera och analysera offentliga dokument för att spåra målen samt strategier för att bekämpa bostadssegregering.

2.2.1 Målsättningsteori

Förståelse för begreppet målsättning bygger på två källor; en organisatorisk som är målstyrning, och en annan, en akademisk som finns inom kognitiv psykologi. Att sätta upp mål svarar på det absolut nödvändiga att agera konsekvent, samtidigt som man har visshet om att de åtgärder som vidtas kommer att bidra till det önskade resultatet. Den offentliga förvaltningen kräver ständigt denna beständighet i de åtgärder som vidtas.

Genom hela sin teori förklarar Latham och Locke nödvändigheten av att sätta upp mål.

Denna observation, som är giltig för alla i allmänhet, gäller i ännu högre grad det rationella som utgör en offentlig institution. Men ännu viktigare definierar de vad de menar med mål.

Till att börja med, *"ett mål är vad en individ försöker åstadkomma; det är objektets eller syftet med en handling. Begreppet liknar begreppen syfte och avsikt"* (Latham et al. 1981, s.126). I en annan

text från 1991 ger samma författare denna definition *"Målet är föremålet eller utfallet man eftersträvar, liksom standarden enligt vilken man utvärderar sin prestation"* (Locke och Latham

1991, s.226) Vidare slutför de den här definitionen i dessa termer: *"termen mål syftar på att*

uppnå en specifik kompetensstandard för en uppgift, vanligtvis inom en viss tidsgräns." (1981, s.126). Begreppet hänvisar inte längre inte bara till ett resultat man får, utan till en standard

som man uppnår. Ett mål kan därför vara immateriellt som en standard att uppnå, eller bestå av en materiell sak. Detta kan ses som en förlängning av definitionen i syfte att generalisera

den. Vikten av att mål sätts in i organisationer går tillbaka till det faktum att mål betraktas som omedelbara reglerare för mänsklig handling. Som resultat av en mental process antar

målet enligt denna teori två huvudattribut: innehåll och intensitet. Innehållet avser att

resultatet söks medan intensiteten pekar på processen för att sätta målet eller att bestämma hur man ska nå det. För att underlätta vår diskussion utesluter vi den psykologiska tekniken

för att fokusera på den praktiska aspekten. I denna utsträckning kommer talet att begränsas till att utforska målets prestandaattribut och de målsättningsmekanismer som påverkar

genomförandet av åtgärder.

Prestandakaraktistik till målets uppfyllelse

En målsättning förblir illusorisk om det inte finns någon strävan att uppnå målet. Från deras huvudbok "*A Theory of Goal Setting and Task Performance*" och andra publicerade artiklar som "*Toward a Theory of Task Motivation and Incentives*" (1968) relaterade till samma tema om målsättning tillskriver Latham och Locke följande karaktistiker:

" Att sätta mål är mest sannolikt att förbättra uppgiftsutförandet när målen är specifika och tillräckligt utmanande, försökspersonerna har tillräcklig förmåga (och förmågasskillnader kontrolleras), feedback ges för att visa framsteg i förhållande till målet, belöningar som pengar ges för måluppfyllelse är experimenteraren eller chefen stödjande och tilldelade mål accepteras av individen"

(Latham et al. 1981, s.125)

Ett mål måste vara tydligt. Varje organisation som har för avsikt att uppnå ett mål måste tydligt veta vilket det är för att kunna kommunicera det till dem det kan gälla. Utan tydliga mål rör sig organisationen mållöst. Vagheten i ett mål eller den allmänna karaktären hos dess uttryck kan göra det svårt att mäta och till och med bedöma när det har uppnåtts. I följande citat betonar Latham och Locke det.

"Tjugofyra fältförsök fann alla att individer som fick specifika, utmanande mål antingen överträffade dem som försökte göra sitt bästa eller överträffade sin egen tidigare prestation när de inte försökte efter specifika mål: Bandura och Simon (1977)"

(ibid a, s.139 efter Bandura och Simon 1977)

Nyckelfrågan är: vad vill du uppnå? Målsättningens tydlighet har en stor inverkan på prestanda. Målet måste då vara tydligt, avgränsat och exakt med fokus på bostadssegregering. Göteborgs stads kamp är inte bara centrerad till segregation, vilket är generellt i sig, men specifikt bostadssegregering. Det måste vara på det sättet för att säkerställa sannolikheten att uppnå målet.

Nästa punkt gäller mätbarhet. De insatser som görs måste ge mätbara resultat för att undvika en eventuell spridning av de begränsade tillgängliga resurserna. Har framsteg nåtts eller inte? Detta är den väsentliga frågan. Vad är beviset på att förändring uppnås, och behöver dessa bevis utvärderas igen? Med tanke på temat bostadssegregation är t.ex. gruppens förflyttning

från särskilt utsatta områden till utsatta områden ett mätbart resultat. Detta tack vare företablerade markörer. Latham och Locke kallar dessa markörer kunskap om resultat (KR) och uttalar följande i slutet av en demonstration om KR: s roll:

"Vår stora slutsats, att både mål och KR är nödvändiga för att förbättra prestanda, ger ett tydligt recept för uppgiftshantering. Inte bara bör specifika, hårda mål fastställas, utan KR bör tillhandahållas för att visa prestanda i förhållande till dessa mål"

(ibid a, s. 136).

Begreppet feedback avser inte bara feedback från överordnade, utan också möjligheten att övervaka målets framsteg. Detta innefattar rapporter om aktiviteter, samt observationer från kunder och kollegor. Denna aspekt av målsättningen bevisar hur viktigt det är för någon som arbetar mot ett mål att kunna bedöma egna framsteg. Bekräftelsen på att hans flit ger frukt fungerar som en utlösare till mer flit. Visionen om målet som denne närmar sig eller avviker ifrån fungerar på samma sätt som en sporre för en häst: visionen hjälper den att återupprätta sin energi, omorientera dess fokus och rätta till sina brister för bättre framsteg.

Målet måste vara attraktivt för att garantera teamengagemang för att det ska uppnås. Är intressenterna i uppnåendet av målet övertygade om fördelarna med det initiativ som tagits? För att vara effektivt måste teamet som arbetar med att uppnå målet förstå och gå med på det. Detta garanterar sannolikheten att ansluta sig till ett mål som de har varit inblandade i att sätta. I det aktuella fallet kan man ställa sig frågan om de boende i utsatta områden förstår fördelen med att delta i de olika initiativ som syftar till att utveckla deras livsmiljö. Är de engagerade i att sträva efter detta mål? Även om det inte är direkt kopplat till förbättring av prestanda, dras slutsatsen att:

"Vikten av deltagande i målsättning kan vara att det inte bara leder till att man sätter höga mål utan det kan också leda till ökad förståelse för hur man uppnår dem - två variabler som kan ha en direkt inverkan på prestationen"

(ibid a, s. 138)

Är målen utmanande? Denna punkt kräver att de som ansvarar för att leda projektet sätter upp mål vars uppnående är möjligt med tanke på de olika parametrarna (tekniska och mänskliga resurser, färdigheter, tillgänglig tid, ekonomisk situation). För att *"Tidigare forskning fann att*

specifika, utmanande (svåra) mål ledde till högre produktion än vaga mål som ”gör ditt bästa” (Locke, 1968)” (ibid a, s.129). Valet av utmanande mål motiveras av högre prestanda. Det finns en trigger för människor att arbeta hårdare, med mer engagemang när de utsätts för utmaningar. Utmaning får dem att skjuta på sina gränser, under förutsättning att utmaningen upprätthålls i rimliga proportioner. Ett mål utan ansträngning utlöser inte detta och därför försämras motivationen att producera högre prestanda.

"Slutligen påverkar tilldelning av mål självförmågan genom att människor som tilldelas utmanande mål är mer benägna att ha hög självförmåga än de som har låga mål eftersom tilldelning av höga mål i sig är ett uttryck för förtroende"

(Latham och Locke 1991, s. 221)

Uppgiftskomplexitet: en särskild omsorg måste ägnas åt att säkerställa att arbetet inte blir för överväldigande när mål eller uppdrag är mycket komplexa. Uppgiftskomplexitet avser graden av komplicerade åtgärder som krävs för att en uppgift ska slutföras. Då kan det lätt hända att personer som arbetar i komplicerade och krävande roller ofta kan pressa sig själva för hårt, om de inte tar hänsyn till uppgiftens komplexitet. Denna observation gör Latham och Locke redan i dessa termer

“Prestanda kan också sjunka om ämnen blir mycket orolig, särskilt på en komplex eller underlärd uppgift. Men ett tillstånd av hög ångest ska inte betecknas som hög motivation i positiv mening eftersom det representerar ett tillstånd av konflikt snarare än av målmedvetna målsträvan”

(ibid a, s.132)

Det blir därför absolut nödvändigt att komplexa mål delas in i delmål. Dessa delmål spelar en avgörande roll på mer än ett sätt: de ökar styrkan i personens självförmåga för att slutföra uppgiften, ökar självförmågan så att människor bli mer säkra på sin förmåga att slutföra uppgiften, påverkar självutvärderande reaktioner positivt så att de som uppnår delmålen är nöjdare med sina framsteg och slutligen fortsätter personer med dessa mål för uppgiften avsevärt längre än andra (Locke och Latham 1991, s.238)

Målmekanismer som påverkar genomförandet av åtgärder:

Att sätta upp mål för en individ eller en organisation är det mest rationella valet när det gäller att vara effektiv i handling. Denna känsla av rationalitet motiveras av handlingens prestandaeffekter. Förhållandet mellan målsättande och prestanda medieras av tre faktorer:

riktning, ansträngning och uthållighet. En kompletterande mekanism som kommer att bli föremål för en separat utveckling hänvisar till upptäckten eller lärandet av lämpliga strategier. *Riktning och handling*: " För det första riktar ett mål aktivitet mot åtgärder som är relevanta för det på bekostnad av åtgärder som inte är målrelevanta." (Latham och Locke 1991, s.227). Det uppsatta målet fungerar som ett slags kriterium för val av relevanta aktiviteter. Allt samordnas för att uppnå målet. Vilka handlingar anses relevanta i det aktuella sammanhanget beror på riktningen. I samband med en anti -bostadssegregeringspolitik kan ett möjligt mål vara blandad bebyggelse. I det sammanhanget kommer policyer, och åtgärder att införas för att gynna blandning. Valet av relevanta aktiviteter kommer att sållas genom deras förmåga att uppnå det målet.

Dessutom ger handlingsriktningen entusiasm av tidigare befintliga färdigheter som anses vara viktiga för måluppfyllelse. I samma ordningsföljd kommer därför vissa yrken som är kopplade till husbyggande att bli mycket eftersökta.

Ansträngning: I detta avseende skriver Latham och Locke detta: "ett specifikt mål reglerar ansträngning eller energiförbrukning (det vill säga intensitet) genom att människor anpassar sina ansträngningar till den svåra nivån för uppgiften eller målet" (1991, s.227). Detta innebär att de som arbetar för att uppnå dem efter att ha anslutit sig till de angivna målen underförstått samtycker till att göra den insats som krävs i efterhand. Ansträngningen som visas för att uppnå en uppgift under ett mål är beroende på uppgiftens karaktär. Svårare uppgift kräver större ansträngning och så vidare. Därför står det: "Eftersom olika mål kan kräva olika mängder ansträngning mobiliseras ansträngning samtidigt med riktning i proportion till de upplevda kraven för målet eller uppgiften" (Latham et al. 1981, s.132) Denna mekanism förklarar varför målets specificitet påverkar intensiteten av den ansträngning som görs för att målet ska bli klart. Med ansträngning, följer uthållighet.

Uthållighet: Det definieras som "inget annat än riktat ansträngning utökad över tiden" (ibid, s. 132). I denna definition är båda tidigare mekanismer inblandade, nämligen riktning och ansträngning. Denna uthållighet översätts också som beslutsamhet, dvs. vägran att sluta, trots hinder, tills målet är uppnått. Målet som är satt kräver att de som arbetar på det beslutar att inte ge upp förrän målet har uppnåtts. Det kan vara frestande att ge efter för missmod, särskilt när ett mål verkar avlägset. När det gäller till exempel kampen mot bostadssegregation är denna mekanism av stor vikt; i den mån morgondagen inte är dagen då den kommer att avslutas. Det är därför en långsiktig kamp som väntar dem som engagerar sig i den. Beslutsamhet och fokus är nyckelorden.

Man bör dock komma ihåg att alla dessa mekanismer förblir misslyckade om inte en strategi utarbetas som gör att målet kan uppnås, precis som följande citat verkar antyda:

"Strategiutveckling är särskilt viktig i komplexa uppgifter. Om de nödvändiga strategierna inte utvecklas kommer den ökade motivationen från målen inte att omsättas i effektiv prestation" (ibid, s. 133). Inom ramen för denna presentation beslutades dock att skjuta upp diskussionen om detta bidrag i nästa avsnitt.

2.2.2 Strategi

För att förklara hur Göteborgs stad hanterar kampen mot bostadssegregering är det nödvändigt att förklara vilka strategier Göteborgs stad tillämpar och hur kommunen använder dem. Men först, vad är en strategi? Vem är ansvarig för den? Chefsverksamhet går hand i hand med utformning av strategier. Av denna anledning och med hänvisning till Wright et al, beskriver Mintzberg et al. (1998) strategin som *"högsta ledningens planer för att uppnå resultat som överensstämmer med organisationens uppdrag och mål"* (Mintzberg et al. 1998, s. 9 efter Wright et al., 1992, s.3). Denna definition stöder den tidigare uppfattningen att strategi och mål hänger ihop. Att välja ett mål aktiverar sökandet efter en lämplig strategi, precis som framgången med att välja en strategi förutsätter att det valda målet uppnås. Strategi förstås därför som en aktivitet som medföljer chefsposition.

Vad är en strategi?

Generellt sett är strategin en plan som upprättas av någon som besitter en chefsposition för att uppnå resultat som överensstämmer med målen och uppdragen för den organisationen han ansvarar för. Från Mintzberg et al (1998) är inte strategin begränsad till den enda verkligheten i en plan, även om denna aspekt inte utesluts: *"strategi är en plan eller något motsvarande - en riktning, en vägledning eller handlingssätt in i framtiden, en väg att komma härifrån till där."* (s.9). Strategin presenteras på detta sätt och blir mer en sorts karta som vi vänder oss till för att försäkra oss att vi är på rätt spår. För Mintzberg et al. (1998) strategi förstås som plan, hänvisar till den avsedda strategin. Men inte bara eftersom en strategi också kan hänvisa till realiserade strategier som har ett mönster som följs. Lite som att få lärdom från dess förflutna. Därför *"Strategi är ett mönster, det vill säga konsekvens i beteende över tid."* (s.9). Detta likställer att strategi kan förstås i dubbel riktning: som ett steg framåt, dvs. utformning av vad som ska uppnås i framtiden; och en titt på det förflutna som ett beteendemönster som konsekvent har upprätthållits av en organisation. Dessa olika definitioner verkar motsäga sig, men de kompletterar varandra i verkligheten. Anledningen är att den avsedda strategin inte

alltid är den som förverkligas, och den som förverkligas fungerar som markör i framtiden; vilket är en utmaning för strateger. Och väldigt ofta händer det på detta sätt, annars innebär det att strategen hade den perfekta förmågan att planera och förutsäga även det oförutsägbara. Mintzberg and Walter (1985) förklarar:

" För att en strategi ska vara helt avsiktlig - det vill säga för att den förverkligade strategin (mönster i handlingar) ska bildas exakt som avsett - verkar minst tre villkor vara uppfyllda. För det första måste det ha funnits exakta avsikter i organisationen, artikulera i en relativt konkret detaljnivå, så att det inte kan råda några tvivel om vad som var önskvärt innan några åtgärder vidtogs. För det andra, eftersom organisation betyder kollektiv handling, för att skingra alla eventuella tvivel om avsikterna var organisatoriska eller inte, de måste ha varit gemensamt för praktiskt taget alla aktörer: antingen delade som sina egna eller annars accepterade från ledare, förmodligen som svar på någon form av kontroller. För det tredje måste dessa kollektiva avsikter ha förverkligats exakt som avsett, vilket innebär att ingen yttre kraft (marknad, teknik, politisk, etc.) kunde ha stört dem. Miljön, med andra ord, måste antingen ha varit helt förutsägbar, helt godartad eller också under full kontroll av organisationen"

(s.258)

Det leder därför till att chefsverksamheten innefattar både realiserade och orealiserade strategier. En fråga uppstår därför: krävs avsiktlighet för strategins förverkligande? Inte nödvändigtvis i så mycket som mellan avsikten fullt ut realiserad som utgör avsiktliga strategier och de orealiserade strategierna, finns strategierna fullt ut realiserade som inte uttryckligen var avsedda. De kallas för "framväxande strategier". Att förstå detta belyser det faktum att verklighet hamnar väldigt ofta mellan avsiktlighet och bristande kontroll. Strategier formas på samma sätt som de formuleras. Medvetna och framväxande strategier tillåter följaktligen att förutsäga, och samtidigt ha beredskap att reagera på oväntade händelser. Sådana strategier som tillåter olika åsikter kallas "paraplystrategi". Ur avsiktlighetssynpunkt kan vi därför urskilja flera typer av strategier: avsedd strategi, avsiktlig strategi, realiserad strategi, framväxande strategi och orealiserad strategi. Den avsedda strategin är manifestationen av strategens avsikt. På andra ställen (Mintzberg och Waters 1985) kallas det den planerade strategin. Den avsiktliga strategin är inte bara avsedd, utan förverkligad som sådan. Mellan formuleringen och förverkligandet har vi strategin som har kraschat: den orealiserade strategin och strategin som inte var planerad men förverkligades:

den framväxande strategin. Slutligen finns de strategier som förverkligades (Mintzberg 1987, s.13)

Strategin kan också uppfattas som en position och ett perspektiv. Micheal Porter betonar att "*Strategi är skapandet av en unik och värdefull position med en annan uppsättning aktiviteter*" (see Mintzberg 1987, s. 13). Som en del av studien om orsakerna till bostadssegregering används regelbundet begreppet gentrifiering. Till sin natur förklarar den fördelaktiga "position" för rika individer och familjer i ett fattigt tätortsområde som därigenom implementerar en utanförskapspolitik samtidigt som utvecklingen och bostadsförhållandena förändras. Detta resulterar i slutändan i utvisning av de fattiga från dessa områden på grund av deras oförmåga att hålla positionen. En sådan gynnsam inställning från de rika kan bara vara möjlig om det finns ett affärsmässigt perspektiv på bostadsmarknaden i en stad. Den andra sidan av myntet av strategi som position är en uppfattning om strategi som perspektiv. Från en blick ner till den befattade positionen är det nu en fråga om att ta en överblick. Denna uppfattning bekräftas av Mintzberg, et al. som de säger: ” *Som perspektiv, däremot, ser strategin in - inuti organisationen, faktiskt, inuti strategernas huvuden, men den ser också upp - till företagets stora vision.* ” (ibid, s.14). För att därför lyckas i sitt företag måste strategen observera att den antagna positionen passar i det aktuella perspektivet. Som perspektiv framstår som den stora designen där olika positioner kan intas.

Med hänsyn till att Mintzberg et al. (1998) är mer för en affärsinriktad publik, är det därför förstaeligt att strategin som sista utväg förstås som en manöver att eliminera motståndare och konkurrenter (ibid, s.14). Uppdatering av denna vision i samband med offentlig förvaltningen kräver att krigsaspekten utelämnas och konkurrenterna som måste elimineras ersatts med de utmaningar som administrationen måste hitta lösningar på. Mer konkret, inom ramen för områdesutveckling, strategier som syftar till att tämja de negativa egenskaperna hos utsatta områden bidrar till denna logik.

Utformning av strategin: ansvarsutdelning och processen

Utformning av strategi handlar främst om två frågor: vem ansvarar för den och hur är den utformad?

Ansvar för strategibildning: Precis som det var omöjligt att ge en enda definition av begreppet strategi, så är det att svara på denna fråga. Ansvaret för att utforma strategi i en organisation beror på organisationens filosofi. I allmänhet har svaret på ovanstående fråga varit föremål för mycket diskussion i många tankeskolor. Mintzberg et al. (1998, s.5) listar 10 teoretiska skolor indelade i 3 kategorier: (1) normativa, (2) beskrivande skolor och slutligen

(3) konfigurationsskolan. Dessa olika grupper varierar i sin uppfattning av strategens identitet; om den tillhör individen, gruppen eller en icke-identifiering av strategens identitet. Normativister pekar på en individ men varierar i nyanser. Det kan handla om en general manager (ibid, s.30), eller en direktör assisterad av planerare (ibid, s.58), eller slutligen, och för att vara mer professionell, en chef omgiven av analytiker (ibid, s.85). Ett undantag som kan läggas till i denna grupp även om den inte ingår som normativist är entreprenörsskolan som identifierar strategen som en individ. Oavsett variant är valet av strategi upp till chefen. De återstående skolorna ignorerar denna fråga med undantag för maktskolan. Med tanke på dess föredragna sammanhang: maktkamper, är det upp till den vinnande koalitionen att välja strategin (maktskolan ibid, s. 260). När det gäller de återstående skolorna verkar inte frågan ställas, det verkar vara givet att någon strateg borde finnas, utan att identifiera den. Mer pragmatiskt skulle identifieringen av strategen i en organisation bero på flera kriterier som kan läsas mellan raderna. Organisationens storlek kan förklara att strategen är en visionär entreprenör, en general manager, ensam eller assisterad. Ändå medför organisationens storlek olika begränsningar vilket därför motiverar ett visst val. Förutom storleken påverkar också industrin. Privata sektorsorganisationer och offentliga förvaltningar fungerar inte enligt samma regler. Precis som de offentliga förvaltningarna skiljer sig åt: en statlig organisation och en kommunal styrs annorlunda. Kommunerna i synnerhet, under antagandet att ansvaret för att upprätta strategin ligger hos den ledande gruppen, fungerar enligt principen om det politiska spelet mellan motsatta koalitioner.

Processen av strategins utformning: Strategiutformning kan inte förklaras utan att förstå den som konsten *att se* (ibid, s.126). Att behärska denna konst är det som skiljer ödet för en organisation från en annans. Eftersom processen äger rum i sinnet, representeras den som en svart låda. Den svarta lådan uppvisar bara svårigheten att skildra den kognitiva processen som oundvikligen sker för att föda strategin. När processen väl har utlösts är strategin inte helt mogen. Det är fortfarande ett embryo av strategi som måste mata på hårda data för att utvecklas. Det här är det betyder att *se bakom* (ibid, s.370). Behovet av att känna till de tidigare händelserna för att förutsäga framtida händelser tvingar strategen att studera data om den föregående perioden och bekanta sig med vad som har hänt och hur det kan förbättras. I samband med att utarbeta en strategi i kampen mot bostadssegregering tittar kommunstrategen på tidigare årsrapporter, budgetar och aktivitetsrapporter. Detta för att ta reda på vad som har fungerat, och hur bra, och för att planera. Planeringen som ett led i att projicera organisationens nästa drag *ser framåt*. En budget upprättas, projektioner av aktiviteter under längre perioder utformas. Vi pratar ibland om treårsplaner, femårsplaner och

ibland tioårsvisioner. Vision Älvstranden som en del av Göteborg är ett exempel. Att *se framåt* kan fokusera på en mer pragmatisk och kortsiktig vision eller på en upphöjd vision utan att beakta riskerna. Det kan också vara en vision som utmanar det etablerade paradigmet, att driva en revolution. Vi talar därför om att *se bortom*, *se bredvid*. Fortfarande inom ramen för strategin av motverkan av bostadssegregering, att *se bredvid eller bortom*, skulle till exempel bestå i att experimentera med innovativa koncept som aldrig tidigare testats eller till och med att bryta sig loss från det traditionella etablerade systemet. Specificitetskriteriet för det tidigare nämnda målet indikerar i vilken riktning man ska titta när man vill upprätta en strategi: att *se uppifrån* för att få en övergripande vision av målet. Tyngdpunkten ligger på det förenande elementet som leder till konvergens. Denna vision kontrasteras av en annan med mer fokus på detaljer: *se nedan*, eftersom skillnaden mellan en framgång och ett misslyckande beror på detaljer. I slutändan är det viktigt att uppskatta varje tankegång om strategiprocessen samt att kombinera dem i någon form av övergripande ram. Till exempel försöker den kognitiva skolan berätta hur strategier tänker, entreprenörsskolan hur de hoppar och kulturskolan hur de landar. Konfigurationsskolan föreslår sekvensen. Verkligheten på fältet är att processen med att utforma en strategi är mer komplex än den verkar. Ett perspektiv är inte tillräckligt för att uppskatta alla dess konturer. Om det är nödvändigt att ta hänsyn till att dessa perspektiv verkar avvisas i en kronologisk ordning, skulle man inte kunna utesluta en av dem och se dem som kompletterande delar som tillsammans gör att den uppfattade strategin har sin fulla effekt för att uppnå målet.

3 METOD

Nedan presenteras studiens design, datainsamling, procedurer för att analysera de insamlade dokumenten, och studiens tillförlitlighet.

3.1 Studiens design

Denna uppsats representerar en fallstudie om Göteborgs stad som kämpar mot bostadssegregation under perioden 2015–2020. Den bygger på en kvalitativ textanalys av offentliga dokument som utgör allmänna handlingar i syfte att beskriva och förklara det kommunala förhållningssättet i dess kamp mot bostadssegregation. I dokumenten letar jag efter initiativ som Göteborgs stad genomfört i praktiken för att motverka bostadssegregation.

Den kvalitativa textanalysen kräver en intensiv och strukturerad läsning av offentliga dokument genom kriterier medvetet valda utifrån det teoretiska kapitlet. En sådan metod tillåter läsning med fokus på nyckelbegrepp som "mål", "strategier och "resultat av åtgärder till bostadssegregation" samtidigt som forskaren utvecklar tankar och ytterligare frågor om kampen mot bostadssegregation. Studien baseras alltså på allmänna handlingar som skapats för ett annat syfte än denna uppsats. En uppenbar fördel med det är att offentliga dokument bara väntar på att samlas in och analyseras. En nackdel är dock att det inte finns en fullständig förklaring för ställda forskningsfrågor särskilt när forskaren behöver ytterligare information eller fakta om den studerade problematiken.

Det bör betonas att den studerade perioden 2015–2020 sammanfaller förändringar som hade påverkat kommunens bostadspolitik. Den första handlade om sammanslagning av Göteborgs stadsdelar från 21 till 10 stadsdelsnämnder genomfört 2010. Den andra förändringen gäller den massiv invandringsvåg som Sverige upplevde 2014–2015 under Löfvens första kabinett.

3.2 Data

I enlighet med min forskningsdesign använder jag följande offentliga dokument (skrivna material och bilder) som samlats in från officiella webbplatser: årsbudgetar, årsredovisningar, statistik, policydokument och lagstiftning. Alla dessa dokument relaterar till teman bostadspolitik, stadsutveckling, bostadssegregation, strategier mot bostadssegregation, integration och andra frågor som på ett eller annat sätt tar upp temat för kampen mot bostadssegregation.. Jag inkluderar även handlingar från de myndigheter som ansvarar för

genomförandet av bostadspolitiken med kommunen, Göteborgs stads statistikdatabas och Göteborgs stads program för en jämställd stad. Närmare bestämt är det kommunfullmäktiges budgetar och Framtiden ABs årsredovisningar och verksamhetsberättelser som behandlar bostäder på uppdrag av kommunen under perioden 2015-2020. Jag har också analyserat de dokument som Fastighetsnämnden tog fram under samma period eftersom denna myndighet är huvudorganet för byggande av bostäder och därför involverad i kampen mot bostadsbristen. Med tanke på mitt speciella intresse för frågor som rör mål, strategier och uppnådda resultat användes dessa som nyckelord i min analys av dokumenten. Nedan i tabell 1 finns en fullständig lista på analyserade dokument.

Tabell 1: Lista av studerade dokument

Dokument	Utgivningsår
Kommunens årsbudgetar	2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 (6)
Kommunens Årsredovisningar	2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 (6)
Framtiden Koncern AB verksamhetsrapport	2016, 2020 (2)
Fastighetsnämndens budget	2017, 2018 (2)
Fastighetsnämndens årsrapport	2016, 2017 (2)
Kunskapsmatris Göteborg stad social utveckling	2012 (1)
Statistik databas Göteborg stad	(1)
Göteborgs stad för en jämlik stad	2016 (1)
Statliga riktlinjer	2016, 2018 (2)
Kommunala föreskrifter	(9)
Gårdstensbostäder årsredovisning	2017, 2019(2)

Regeringskansliet	2015, 2016, 2017, 2018(4)
Dela [d] Stad: Stadsbyggande och segregation: 1 Perspektiv och utgångspunkter.	2015 (1)
<i>Total</i>	38

3.3 Procedurer för dokumentanalys

Dokumenterna studerades genom en innehållsanalys av de insamlade sekundärdata. Det är bara genom tolkning av de insamlade dokumentens innehåll som hittas de väsentliga uppgifterna för uppsatsens forskningsfrågor. Under läsning av budgetunderlag och årsredovisningar sökte jag information om kommunal bostadspolitik som hade att göra med bostadssegregationen. Valet av dokument, kodningen av insamlat information och dess teoretiska tolkning tycks vara subjektiva, vilket kan påverka studiens resultat.

Det betonas att under hela forskningsprocessen, från datainsamling, läsning, kodning tills textanalys, tänkte jag på studiens syfte och forskningsfrågor samt tre nyckelbegrepp: "mål", "strategier", och "resultat av åtgärder mot bostadssegregation" i Göteborgs stad.

Jag fokuserade på vad Göteborgs stad ansåg som mål för att bekämpa bostadssegregation. Vilken beskrivning av strategier och insatser var synlig i de offentliga insamlade dokumenten samt hur den kommunala myndigheten beskrev i dokumenten de påtagliga uppnådda resultaten av kampen mot bostadssegregationen. I de insamlade dokumenten letade jag efter fem (5) egenskaper viktiga i forskningsprocessen som tydlighet, mätbarhet, attraktionskraft, utmaning och komplexitet i uppgiften. Denna procedur gällde alla insamlade dokument dvs.

3.4 Studiens tillförlitlighet

Studiens Trovärdighet innebär att den blev genomförd i enlighet med studiens syfte och forskningsfrågor. Jag följde en genomtänkt procedur för textanalys som gällde alla insamlade offentliga dokument. Jag listade referenserna till de studerade dokumenten i metodkapitlet och på slutet av studien i referenslistan. I presentation av empiriska resultat, rätt ofta hänvisade jag till källor med sidhänvisning. Vem som helst kan kontrollera och skaffa sig sin

egen uppfattning om min teoretiska analys och tolkning av dokumentinnehåll. De slutsatser jag kom fram till har bekräftats till stor del av andra studier, vilket förstärker studiens objektivitet.

- När det gäller överförbarhet, enligt regler borde studiens resultat vara möjligt att generalisera för andra miljöer. Jag anser att problemet som jag beskrev i denna studie inte är på något sätt specifikt bara Göteborg, utan liknande mönster kan spåras i andra svenska stora städer, där också råder bostadssegregation. Då Göteborgs stad och dess kamp mot bostadssegregation går att generalisera i viss mån

- Studien är tillförlitlig då jag har varit noga med att redogöra för alla aspekter av min studie, problemformuleringen och riktigheten i mina slutsatser. Jag anser att jag bäst har beskrivit de olika stegen jag följt i min forskning från problemformulering, datainsamling till analys, kodning och tolkning av datan. Dessutom sträcker sig datainsamlingen över perioden 2015–2020 (sex år) för att säkerställa stabiliteten i de insamlade uppgifterna.

4 INSTITUTIONELL BAKGRUND TILL KAMPEN MOT BOSTADSSEGREGATION I GÖTEBORGS STAD

Presentationen av den institutionella bakgrunden består av två teman: de generella rättsliga regleringar som påverkar kampen mot bostadssegregation på nationell nivå, och de lagar som styr den kommunala kampen mot bostadssegregation i Göteborgs stad under perioden 2015-2020.

Lagregleringar avser statliga och kommunala lagar, regler och direktiv som tydliggör de mål och strategier som kommunen borde uppnå i kampen mot bostadssegregation under den studerade perioden. Det tycks vara nödvändigt att presentera också fakta om bostadssegregationen i Göteborgs stad under den studerade perioden för att visa förändringar i bostadssegregationen.

Det bör kanske förtydligas att, den rättsliga ramen för en administrativ åtgärd inte blir föråldrad med tiden som den kan vara av själva åtgärden. Det är därför som forskaren kan hänvisa till lagar bortom perioden 2015–2020, även om hans åberopande av handlingar som vidtagits inom ramen för kampen mot bostadssegregation kommer att begränsas till den angivna perioden. Det borde inte verka oförenligt med studien att citera det pågående fallet med lagar före 2015.

4.1 Statliga regleringar om bostadssegregation

Nedan presenteras de statliga lagar och direktiv som är synliga i stadens stadgar. Kampen mot bostadssegregation står till sin natur i skärningspunkten mellan antisegregationsåtgärder och bostadspolitik samt åtgärder som rör stadsutveckling. Därför är nationella riktlinjer för bostadssegregation fördelade mellan ämnesområden som t.ex. kampen mot segregation, integration, bostadspolitiska åtgärder och stadsutveckling. Under den studerade perioden 2015-2020 antog regeringen några reformer som också vidrörde bostadssegregation och detta ägde rum under det så kallade ”Kabinett Löfven I”-mandatet mellan 2014 och 2018.

När det gällde bostadspolitiken, fattade regeringen ett beslut om ”Stimulans för ökat byggande” med målet att bygga 250 000 bostäder mellan 2015–2020. Denna reform hade till

mål att motverka bostadsbristen och efteråt även att motverka bostadssegregationen. Det handlade om att komma in på bostadsmarknaden för alla genom att sänka bostadspriserna (Regeringskansliet 2015).

En annan reform som genomfördes 2016 och som hade liknande mål var "Fler nya bostäder". Denna reform ämnade att öka nybyggnationen av bostäder, öka rörligheten på bostadsmarknaden och därmed bättre utnyttja det befintliga beståndet (Regeringskansliet 2016, s. 2). Precis som i den tidigare reformen var målet att hantera bostadsbristen och att alla intresserade hade möjlighet att komma in på bostadsmarknaden.

Ytterligare regleringar utgjorde "Långsiktigt reformprogram för minskad segregation 2017–2025". Denna reform fokuserar på olika sociala problem: (1) Kampen mot brottslighet, (2) bryt långtidsarbetslösheten, (3) öka skolor och elevers resultat, (4) stärka samhällsservice, och (5) minska bostadssegregation och trångboddhet, (6) stödja civilsamhället och arbeta för demokratiska värderingar (Regeringskansliet 2017, s.2). Ett år senare 2018 införde regeringen "Långsiktiga statliga strategin för att minska och bekämpa segregation" för perioden 2018–2028. Dessa sistnämnda reformer har kompletterat och förtydligat de tidigare reformerna från 2015 och 2016.

Dokumentet från Regeringskansliet (2018, s.6) betonade tydligt ett delmål "minskad segregation, jämlik uppväxt och jämlika levnadsvillkor och goda livschanser för alla" var riktat mot bostäder och insatsområden. Tanken med detta delmål var att minska bostadssegregationen och tillhandahålla ett bra boende för alla och stärka samhällsservicen. Regeringens föreslagna åtgärder betonade behovet av blandad bebyggelse och att öppna bostadsmarknaden för alla invånare. De har förtydligat det sociala hållbarhetsperspektivet i samhällsplaneringen där är viktigt att förstärka samhällsservicen i områden där det råder socioekonomiska utmaningar. Blandad bebyggelse uppfattas som att bygga på ett blandat sätt för att skapa förutsättningar för en mångfald av olika upplåtelseformer, storlekar, boendetyper och prisnivåer i varje bostadsområde. (ibid, s. 52).

När det gäller bostadsmarknaden syftar regeringens insatser till att öka marknadens åtkomlighet för alla grupper, mest hushåll med lägre inkomst. Insatserna syftar till att subventionera hyresbostäder så att hyrorna som tas ut ligger inom ramen för de fattigastes möjligheter (ibid, s. 53). Utöver marknadstillträde vidtas åtgärder med SABO (Svenska allmännyttiga bostadsföretag) och och fastighetsägare för att revidera nuvarande kriterier för

tillgång till bostad: (skyldighet om tillsvidareanställning, fast lönetröskel tre gånger hyran för att undvika risken för insolvens).

När det gäller den sociala hållbarheten i samhällsplaneringen handlar denna aspekt om att främja en sådan samhällsutveckling som bidrar till ökad jämlikhet, goda sociala levnadsvillkor, och en god och hållbar livsmiljö för människorna. Förväntan är att det sociala hållbara perspektivet i planeringen samt utformningen av svenska städer bidrar till minskning av bostadssegregationen. Genom att planera byggande och arkitektur i utsatta områden kan kommuner bidra till att bryta segregationen och jämna ut socioekonomiska skillnader. Dessutom bidrar design- och olika byggtyper till att öka stadsdelens attraktivitet. De kan också bidra till invånarnas välbefinnande. Alla som hjälper till att stoppa det "white flight", eller "white avoidance" och till ökad blandning bidrar till att bryta barriären mellan utsatta och resursrika områden. Det är mycket viktigt att bygga mötesplatser där samhället värdesätts för att bryta med polarisering mellan rika och fattiga.

4.2 Föreskrifter gällande kommunens ansvar för kampen mot bostadssegregering

Stadsplaneringens mål och strategier faller inom statens kompetens på nationell nivå och kommunens kompetens på lokal nivå. Nedan presenteras de statliga regleringar som styr det kommunala ansvaret för att minska bostadssegregation på lokal nivå.

Den viktigaste lagen som styr kommunens aktiviteter är kommunallagen (2017: 725). Den reglerar kompetensfördelningen mellan kommun och region/län och förklarar tydligt kommunens befogenheter.

Kampen mot bostadssegregation finns i olika dokument t.ex. Lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar. Artikel 1 reglerar utbudet av bostäder, en obligatorisk bostadsmarknad i balans som gör det möjligt att undvika bostadssegregation. Detsamma gäller Plan- och bygglagen 2010:900 (PBL) 2 kap. 3 § yttrar sig om kommunens nödvändiga åtgärder när det råder bostadsbrist fast indirekt vidrör frågan om kampen mot bostadssegregation. Lagen betonar behovet av bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. De planerade nationella, regionala insatserna, planerna och program har också betydelse för den lokala bostadsförsörjningen.

Till denna kategori av lagbestämmelser tillkommer: Lagen (2010: 879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag där 1 § och 2 § som fastställer det kommunala sättet att genomföra bostadspolitik genom bostadsbolag. Lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar där 1 § och 2 § ger kommunen markanvisningar som ett medel för sin bostadspolitik. En annan grupp av regelverk handlar om socialt ansvar gentemot ekonomiskt utsatta människor. För att effektivt kunna bekämpa bostadssegregation måste fokus ligga på en annan av dess orsaker: begränsad tillgång till bostadsmarknaden. Syftet med framtida lagar är att förhindra att vissa gruppers utsatthet motiverar att de utesluts från bostadsmarknaden. Detta är lagen (2016: 38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning där 5 § reglerar anvisningarna till bostadsområden som inte upplever bostadssegregation. Vad kommunen kan göra lokalt när det gäller strategier eller målsättningar är en del av en exakt rättslig ram som bör definieras. Syftet med detta avsnitt är att beskriva detta ramverk.

Uppgiften att definiera kampens mål och strategier faller på den som teorin beskriver som strategien. Identifieringen av de sistnämnda inom kommunens ram definieras av kommunallagen (2017: 725), som reglerar kompetensfrågor mellan kommuner och regioner samt kommunala befogenheter. Denna precision motiveras av behovet av att avgränsa respektive jurisdiktion eftersom dessa två förvaltningar överlappar varandra i kommunen.

Som nämnts ovan är bestämmelserna som styr kampen mot bostadssegregation fördelade på de olika lagbestämmelserna. På kommunal nivå finns till exempel en del av dessa bestämmelser i bostadsförsörjningslagen. Således skapar artikel 1 i lagen (2000:1383), som reglerar utbudet av bostäder, en obligatorisk bostadsmarknad i balans som gör det möjligt att undvika bostadssegregation. Detsamma gäller PBL-lagen (Plan- och bygglagen 2010:900), 2 kap. 3 §. Kopplingen till kampen mot bostadssegregationen är inte uppenbar om man inte förstår att den bostadsbrist som bekämpas med denna lag är en orsak till bostadssegregation. I det förväntade innehållet ingår målen för bostadsbyggandet och utvecklingen av bostadsbeståndet, de planerade insatserna för att nå uppsatta mål samt beaktande av relevanta nationella och regionala mål, planer och program som har betydelse för bostadsförsörjningen.

Till denna kategori av lagbestämmelser tillkommer: lagen (2010: 879) 1 och 2 § som fastställer det kommunala sättet att genomföra bostadspolitik genom bostadsbolag samt med stöd av 1 § och 2 § i lagen (2014). 899), har kommunen markanvisningar som ett medel för sin bostadspolitik. En annan grupp av regelverk handlar om socialt ansvar gentemot

ekonomiskt utsatta människor. För att effektivt kunna bekämpa bostadssegregationen måste fokus ligga på en annan av dess orsaker: begränsad tillgång till bostadsmarknaden. Syftet med framtida lagar är att förhindra att vissa grupper utsatthet motiverar att de utesluts från bostadsmarknaden. Detta är lagen (2016: 38) 5 § om kommunens mottagande av vissa nyanlända invandrare i syfte att vistas enligt anvisningarna. 1 § andra kapitlet, 1–5 §§ fjärde kapitlet i Socialtjänstlagen (2001: 453) är också bestämmelser som ska beaktas. Även om de endast indirekt tar upp kommunens ansvar i bostadsfrågor, fastställer de ändå de rättsliga grunder som främjar individers ekonomiska och sociala trygghet, lika levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhället. Medan artiklarna 14–17 i lagen (1993:387) reglerar stöd och service till personer med funktionsnedsättning bestämmer den kommunala kompetensen när det gäller att ta hand om dessa personer.

Med hänsyn till den nuvarande lagstiftningen framstår frågan om bostadssegregation i sig inte som ett ämne som är värt lagstiftarens uppmärksamhet. Det nämns också i de olika lagtexter som jag kunde hitta i frågan. En annan iakttagelse är att temat inte verkar uppmärksammas särskilt inför Löfvens första mandatperiod. Det verkar tabu att prata om det, därav bristen på texter, men också på kampmedel, såväl som genomslagskraft. Med tanke på ovanstående skulle jag vilja ta risken att säga att en översikt över problemet blir lika felaktig, indirekt.

5 EMPIRI.

Detta kapitel handlar om (1) Göteborgs stads mål i kampen mot bostadssegregation, (2) tillämpade strategier och (3) uppnådda resultat. Empiriska bevis för dessa teman har hämtats främst från budgetar och årsredovisningar för varje år 2015 till 2020.

5.1 Göteborgs stads målsättningar i kampen mot bostadssegregation.

Empirisk information om detta ämne återfinns främst under rubrikerna "Fastighetsnämnden", "Byggnadsnämnden" och "Stadsplanering och bostäder" i de olika budgetarna och årsredovisningarna för den aktuella perioden. Detta utesluter inte andra rubriker som mänskliga rättigheter, jämställdhet och även äldreomsorg.

Målet med kampen mot bostadssegregation kan redan läsas mellan raderna i förorden i dessa termer:

"Vi vill minska segregationen genom att höja kvaliteten och likvärdigheten i skolan, bygga fler bostäder med stor blandning och samarbeta med näringslivet och andra aktörer för att skapa fler jobb. En starkt välfärd är en förutsättning för ett gott liv och en hållbar stad."

(Göteborgs stadsbudget 2015, s.2)

Det kan ses att målet att bekämpa bostadssegregation tillhör den större gruppen som kämpar mot segregation. Denna logik tycks respekteras genom hela budgeten, inklusive kampen mot bostadssegregation under andra kamper. Under rubriken "*Mångfald, samhörighet och nationella minoriteter*" nämner målet "*Segregationen ska brytas och samhörigheten i staden stärkas*" att bostäder som ett villkor för social delaktighet är bland sina riktlinjer. Kolumnen som tycks angripa problemet direkt är den "*Miljö och stadsutveckling*". Dess underavsnitt "*Bostad för alla*" har som prioriterade mål: "*Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre. Allmännyttan ska behålla sin andel av produktionen av hyresrätter*" (ibid, s.25).

Sammanfattningsvis verkar dessa punkter vara prioriteringen i 2015 års budget: hanteringen av bostadsbristen, blandning i byggandet, bostadsmarknaden i balans och slutligen den kommunala kontrollen över allmännyttan inom produktionen av hyresrätter.

Till skillnad från den tidigare budgeten som tar itu med problemet utan att nämna det, nämner budgeten för 2016 specifikt problemet med segregation som förvärras, och behovet av att lösa det i inledningen:

"Göteborg är en delad stad. Vissa stadsdelar har en befolkning med högt välstånd medan andra har betydligt sämre ekonomiska förutsättningar. Vi vill minska segregationen genom att höja kvaliteten och likvärdigheten i skolan, bygga fler bostäder med stor blandning och samarbeta med näringslivet och andra aktörer för att skapa fler jobb. En starkt välfärd är en förutsättning för ett gott liv och en hållbar stad"

(Göteborgs stadsbudget 2016, s. 5)

Under målsättningen "*Göteborg ska vara en jämlik stad*" uttrycks redan viljan att utrota ojämlikheterna mellan stadens olika delar; "*Större fokus ska läggas på åtgärder för att minska skillnaden mellan grupper och delar av staden och särskilt riktas till barn och unga*" (ibid, s.10). Målsättningen "*Äldres livsvillkor ska förbättras*" lyfter också fram behovet av att bygga tryggare bostäder i tryggare boenden för att främja längre självständiga boenden i alla delar av staden med rimliga hyror i dessa termer:

"Staden ska bygga fler trygghetsboenden för att främja längre självständigt boende. Fler boendeformer såsom trygghets- och gemenskapsboenden bör inrättas i befintligt fastighetsbestånd, med rimliga hyror och i alla delar av staden. Både allmännyttiga och privata bostadsbolag spelar en viktig roll. Stadens arbete för att inrätta ett seniorhotell är ett viktigt steg i att skapa fler boendeformer"

(ibid, s.28)

Bostadspolitiken fastställs i avsnittet bostads- och stadsutveckling med den definierade målsättningen "*Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre*" (ibid, s. 31). Tanken bakom detta mål görs mer fullständigt i dessa termer:

"Det ökande bostadsbyggandet ska bättre styras mot de behov som finns. Fler små hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster. Det långsiktiga målet är att ha en bostadsmarknad i balans där det finns rörlighet och möjlighet att flytta."

(ibid, s.33)

Sammanfattningsvis presenterar budgeten för 2016 följande mål i kampen mot segregation i bostäder:

- Ökat byggande
- Blandad bebyggelse
- Bostadsmarknad i balans
- Förbättrade villkor för tillgång till bostadsmarknaden

Budgetarna för 2017 och 2018 är en kopia av budgeten för 2016. Som exempel presenterar följande tabell deras respektive mål i kampen mot bostadssegregation och deras texthänvisning.

Tab. 2: Jämförande tabell över målen för de olika budgetarna 2016/2017/2018

Mål och inriktningar mot bostadssegregation	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Vi vill minska segregationen genom att höja kvaliteten och likvärdigheten i skolan, bygga fler bostäder med stor blandning och	s.5	s.5	s.5
Göteborg ska vara en jämlik stad.	s.9	s.8	s.8
Större fokus ska läggas på åtgärder för att minska skillnaden mellan grupper och delar av staden och särskilt riktas till barn och unga	s.10	s.11	s.11
Alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling	s.12	s.10	s.10
Rättigheterna inbegriper bland annat rätten till social trygghet, bostad, ...	s.12		

Äldres livsvillkor ska förbättras.	s.27	s.27	s.28
Staden ska bygga fler trygghetsboenden för att främja längre självständigt boende. Fler boendeformer såsom trygghets- och gemenskapsboenden bör inrättas i befintligt fastighetsbestånd, med rimliga hyror och i alla delar av staden. Både allmännyttiga och privata bostadsbolag spelar en viktig roll. Stadens arbete för att inrätta ett seniorhotell är ett viktigt steg i att skapa fler boendeformer.	s.28	s.28	s.29
Ett varierat bostadsutbud och tillgång till bostäder med lägre hyresnivåer i stadsdelarna kan minska segregationen	s.32	s.34	s.35
Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre. <i>Det ökande bostadsbyggandet ska bättre styras mot de behov som finns. Fler små hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster. Det långsiktiga målet är att ha en bostadsmarknad i balans där det finns rörlighet och möjlighet att flytta.</i>	s.33	s.34	s.35

Källa: Göteborgs stadsbudgetar 2016/2017/2018.

Tabellen ovan sammanfattar de olika mål som presenteras i budgetarna för åren 2016, 2017 och 2018. Att konstruera denna tabell motiveras av behovet att lyfta fram det faktum att dessa budgetar är replikerade och inte förnyar sig med tiden. Slutsatsen framkommer därför att bortsett från de formella aspekterna som har ändrats är målen desamma som 2016 för 2017 och 2018.

Maktskifte 2019. Denna budget skiljer sig från de tidigare genom sin titel som belyser dimensionen framåtriktad projektion: "*Budget 2019 och flerårsplaner 2020–2021 Göteborgs Stad*". Den presenterar också en ny struktur där mål och riktningar inte längre är distinkta. Vilka är det nya kommunfullmäktiges nya ambitioner i kampen mot bostadssegregationen? Under titeln "*En växande stad*" står det:

"I dag har Göteborg en omfattande bostadsbrist. Det behövs ett tillskott av bostäder som ökar mångfalden och knyter ihop staden. Därför behöver det byggas fler bostads- och hyresrätter tillsammans med småhus, studentboenden och boenden för äldre. När staden växer måste även den kommunala servicen byggas ut i samma takt"

(Göteborgs stadsbudget 2019, s. 6)

Dessa problem är nämligen bostadsbristen, bristen på mångfald i boendeformer, polariseringen och föråldrad kommunal service. Bostadsbristen leder till trångboddhet och svarta kontrakt "*Göteborg har i dag en omfattande bostadsbrist och trångboddhet*" (s.30) för vilka den enda möjliga lösningen är tillgång till bostäder för alla (s.37, s.42). Förbättringen av detta tillstånd kräver byggande av bostäder:

"Under 2019 ska det planeras för 5 000 bostäder i antagna planer utöver det som planeras inom ramen för jubileumssatsningens 7 000 bostäder fram till 2021. År 2020 och framåt behöver det i Göteborg kunna färdigställas 5 000 bostäder årligen, vilket kräver att det planeras för 7 500 bostäder i antagna detaljplaner och markanvisas 5 000 bostäder."

(s.56)

Ökningen av byggandet bör respektera krav på blandning; "*Olika upplåtelseformer ökar möjligheterna till ändamålsenliga bostäder och fler boendekarriärer i alla områden*" (s.59). Ett annat mål som inte nämnts tidigare är det om långsiktig hållbar stadsutveckling (s.58) "*De lokala torgens attraktionskraft, trygghet och underlag för handel kan förstärkas genom att det byggs bostäder på och kring torgen*". Genom att bekämpa bostadssegregation bekämpar man också utanförskap och polarisering genom att uppmuntra till social sammanhållning.

Efter exemplet med 2019 års budget belyser 2020 års budget framåtriktad projektion: "*Budget 2020 och flerårsplaner 2021–2022 för Göteborgs Stad*". En anmärkningsvärd skillnad ligger i den distinktion som görs mellan olika typer av mål. Det finns övergripande mål och

övergripande verksamhetsmål. Det första målet gäller kommunfullmäktige och det andra gäller och nämnder och styrelse. Det är under det övergripande mål "Göteborg är en hållbart växande stad med framtidstro" som det övergripande verksamhetsmålet "Göteborgs byggs attraktivt, tätt och varierat (s.12) finns. En kvantifierad utvärdering av detta mål finns på sidorna 43 (för byggnadsnämnden) och 48 (för fastighetsnämnden). Det avvisas på detta sätt:

- *Göteborg byggs hållbart och funktionsblandat utifrån människors och*

verksamhetens skiftande behov.

- *20 000 bostäder ska färdigställas under mandatperioden.*
- *Möjliggöra för 500 småhus/stadsradhus år 2020.*

Klustret reserverat för bostäder preciserar de mål som kommunfullmäktige ställer upp för Förvaltnings AB framtiden. Det är:

- *"Antalet ombildningar uppgår till minst 4000 innan mandatperiodens slut.*
- *Klustret ska bidra till att skapa en mer blandad stad.*
- *Framtidskoncernen måste få ner sin totala produktionskostnad för nyproduktion, så att billiga lägenheter byggs utan onödiga nedskrivningskostnader."*

(s.195)

De olika målen i denna uppräknings galler ökningen av konstruktioner, bidraget till mer blandning i staden och slutligen minskningen av produktionskostnaderna.

Sammanfattningen av ovanstående presentation är att Göteborgs stad har valt följande mål i sin kamp mot bostadssegregation:

- Ökat byggande
- Blandad stad - blandad bebyggelse
- Bostadsmarknad i balansen

5.2 Göteborgs stads strategier mot bostadssegregation

Först och främst bör det noteras att kommunen använder begreppet "inriktning" i sina officiella dokument enligt följande: *"Inriktningarna anger de strategier och arbetssätt som vi*

bedömer väsentligt bidrar till målpuppfyllelse" (Göteborgs stadsbudget 2016, s. 6). Därför betyder det att strategin kommer att förstås närhelst budgeten nämner inriktning.

En annan precision gäller hänvisningen till vissa budgetar och att tyckas utelämna andra. Orsaken är den logik som följts ovan när det gäller målen, för att å ena sidan upprätthålla en adekvans mellan målen och strategierna, och å andra sidan omsorgen om att undvika onödiga upprepningar som är fallet för vissa budgetar.

Med dessa detaljer vill jag påpeka att dessa strategier kan delas in i fyra kategorier, nämligen: minskning av bostadsbristen, blandade bostäder, tillgång för alla till bostadsmarknaden och slutligen stadsutveckling och delaktig bostadsförvaltning.

5.2.1 Minskning av bostadsbristen

När det gäller att minska bostadsbristen är den avancerade strategin att öka byggandet. *"Att minska segregationen är en av stadens viktigaste utmaningar och innebär att öka blandningen och inkluderingen av människor i varje område."* (Göteborgs stadsbudget 2015, s.5). Strategin utformad i detta avseende innebär blandning och inkludering av människor i varje område. Mer specifikt om bostadssegregation, *"Det råder stor brist på bostäder i Göteborg. Vi ska bygga bort bostadsbristen och genom bättre planering bidra till att utjämna de socioekonomiska skillnaderna i staden"* (s.23). Bostadsbristen ska byggas bort genom bättre planering och utjämning de socioekonomiska skillnaderna i staden. Denna andra aspekt kommer att diskuteras under områdesutveckling.

Inom ramen för bättre planering, kanske borde det påpekas att den här implicerade ökningen av bostadsbeståndet kräver en acceleration av de förfaranden som föregår byggnadsarbetet. *"Bostadsbyggandet behöver öka så att bostadsbristen försvinner. Därför ska staden kraftigt öka sin kapacitet att ta fram detaljplaner för både ökat bostadsbyggande och skydd av viktiga grön- och naturområden."* (s.24). Dessutom måste vissa lösningar prioriteras som

"Hus som ger fler bostäder på samma yta ska prioriteras. Även byggandet av studentbostäder måste öka. Det finns ett stort behov av egen bostad även för de ungdomar som inte är studenter. Nya modeller och tillfälliga bostadslösningar ska prövas."

(s.25)

Samt

"Planeringen för nya bostäder ska öka för att höja utbyggnadstakten än mer kommande år. Nämnderna måste också påskynda processen med att genomföra de åtgärder som har tagits fram i GEM-projektet. Staden ska verka för att flera billigare bostäder byggs"

(s.24)

I motsats till strategierna som är formulerade i allmänna termer, observeras en tendens till detaljer från 2016 med mer tydlighet: *"Från 2018 ska Framtidenkoncernen färdigställa 1400 lägenheter per år...Möjligheten att hitta en lämplig bostad i hela staden ska öka. Andelen hyresrätter i nybyggnation ska öka"* (s.34). Denna tydlighet märks även när det gäller boendeformer riktade mot äldre till exempel. *"Staden ska bygga fler trygghetsboenden för att främja längre självständigt boende. Fler boendeformer såsom trygghets- och gemenskapsboenden bör inrättas i befintligt fastighetsbestånd, med rimliga hyror och i alla delar av staden"* (s.28). Det blir mer uppenbart att förmågan att beseгра denna brist främst vilade på planeringen som:

"Planeringen för nya bostäder ska öka för att höja utbyggnadstakten än mer kommande år. För att klara en socialt hållbar bostadspolitik ska de allmännyttiga bostadsbolagen ta ett större ansvar för nyproduktion av bostäder. Antalet markanvisningar ska öka för att möjliggöra ökningen av takten i bostadsbyggandet"

(s.34)

Fokus ligger växelvis på kommunens förmåga att ta fram detaljplaner både för att öka bostadsbyggandet (budget 2015, s. 25) och för att öka antalet markanvisningar (2016 års budget, s. 32). Budgeten för 2019 uppmärksammar behovet av att vara innovativ då planprocessen behöver utvecklas så att många fler planer genomförs i bygglov och startbesked (s. 69). Målet med denna strategi kan delas upp i två: - En självklar målsättning är att minska handläggningstiderna för bygglov. Det andra dolda målet som följer av ovanstående är att stoppa bostadsbristen orsakad av bostadssegregationen. Vad man bör komma ihåg från denna strategi är dess ringverkan på problemet med bostadssegregation. Den verkar på den genom att attackera dess avlägsna orsaker.

Detta sätt att se på det utesluter effektivt möjligheten till brist på resurser och antyder att det enda hindret är administrativ långsamhet. Detta är ytterligare ett skäl för kommunförvaltningen att spela sin roll som stadsplanerare.

5.2.2 Blandad bebyggelse

I motsats till vissa aspekter av strategin för att minska bostadsbristen som verkar genom interpositionseffekt, agerar denna direkt på orsaken. Blandad bebyggelse syftar till att göra slut med enformiga bostadsområde om pekats ut som direkta orsak till bostadssegregation. Sedan 2015 års budget har syftet redan varit att främja byggandet av underrepresenterade uthyrningsmetoder i befintliga bostadskvarter (s. 25).

"Vid nybyggnation ska de upplåtelseformer som är underrepresenterade i befintliga bostadsområden främjas. Hyresrätten ska värnas som boendeform. Arbetet med att ta fram mellanboendeformer såsom trygghetsboende, seniorboende och gemenskapsboende ska intensifieras. Det är viktigt med större mångfald av boendeformer i alla stadsdelar. Långsiktigt ägande ska prioriteras, bland annat genom att fortsätta arbetet med byggemenskaper och gemenskapsboenden."

(Göteborgs stadsbudget 2015, s.25)

Det var viktigt att säkerställa mångfald i alla delar av staden. Denna strategi kommer att tas upp under 2016 (s. 28).

"Fler boendeformer såsom trygghets- och gemenskapsboenden bör inrättas i befintligt fastighetsbestånd, med rimliga hyror och i alla delar av staden. Både allmännyttiga och privata bostadsbolag spelar en viktig roll. Stadens arbete för att inrätta ett seniorhotell är ett viktigt steg i att skapa fler boendeformer."

(s.28)

Med mer precision närmar 2019 denna strategi som påminner det som redan nämndes 2015 på följande sätt:

"Staden ska erbjuda fler tomter för småhusbyggnation med särskilt fokus på områden där hyresrätter i dag är dominerande. Det behövs en blandning av bostadstyper i alla områden för att möjliggöra byte av boendeform inom samma område. Därför ska områden som domineras av villabebyggelse kompletteras med flerbostadshus" (s.72).

Det behövs fler boendeformer i samma område för att bostadskarriären ska kunna hittas i samma område utan att behöva flytta. Denna trend ligger i linje med den strategi som följs av 2020 års budget.

"Olika upplåtelseformer och en blandad stad ökar möjligheterna till ändamålsenliga bostäder och fler boendekarriärer i alla områden. Därför ska upplåtelseformen som det råder brist på prioriteras. Fler ska ges möjlighet att äga den egna bostaden och fler ska ha möjlighet att flytta in i ett rad- eller småhus" (s.48).

Medlen för att göra denna strategi effektiv består till exempel i att omvandla vissa boendeformer till andra som saknas eller inte finns tillräckligt i området (Göteborgs stadsbudget 2020, s.196).

5.2.3 Åtkomlighet till bostadsmarknaden

Tillgång till bostäder är en annan orsak till segregation i bostäder. Att göra det lättare att komma åt löser problemet. Det är med detta i åtanke som kommunen under 2015 ska lägga upp en strategi för tillgänglighet av hyror för alla budgetar. För detta ändamål uppmuntras kollektiva boendelösningar. Hemlöshet är också löst. Ett märkligt förtydligande som gjorts i 2016 års strategi är begreppet ”skälig hyra” som ska tillämpas (s. 26). Planen kvarstår att ta ut låga priser (s.32) via markanvisningspolicyn och att öppna upp för små byggföretag att dra fördel av konkurrensen. Denna strategin förstås genom att förstå att det är tillämpningen av höga hyror i vissa stadsdelar som tvingar ekonomiskt utsatta människor att samlas i vissa boendeformer och i vissa stadsdelar som skapar bostadssegregation. Därför står det i 2016 års budget att *"Alla människor ska kunna ha en bra bostad i en trygg och hälsosam bostadsmiljö och till en rimlig kostnad. Möjligheten att hitta en lämplig bostad i hela staden ska öka. Andelen hyresrätter i nybyggnation ska öka"* (s.34). Lite längre fram upprepas dessa kommentarer med andra ord: *"Fler boendeformer såsom trygghets- och gemenskapsboenden bör inrättas i befintligt fastighetsbestånd, med rimliga hyror och i alla delar av staden"* (s.28). Men grundtanken förblir densamma: priset på bostäder utgör ytterligare ett hinder för deras tillgång. På grund av detta har Göteborgs stad i budgeten 2016/2017/2018 beslutat att

"Fler bostadsprojekt ska initieras där hyresnivåerna hålls nere, exempelvis genom på förhand förhandlade hyror eller markanvisningstävlingar. Även andra modeller för prispressade hyresnivåer ska tas fram. Fler småskaliga byggbolag

ska ges möjlighet att bygga i staden. Tillfälliga bostäder som senare ersätts av permanenta ska användas för att snabbt bygga bort bostadsbristen, på samma sätt som förskolekön byggdes bort. Staden ska arbeta för att skapa möjligheter att dela på hyreskontrakt genom så kallade kompiskontrakt."

(s.34)

Med andra ord studeras alla möjligheter för att upprätthålla måttliga hyror, liksom de som syftar till att minska bristen. Men viktigare är konkurrensen för att sänka hyrorna. Denna tanke tas upp 2020 genom att öppna möjligheten att utvidga lokal konkurrens till utländska byggaktörer och även mindre byggherrar.

"Genom tidigare uppdrag såsom exploatörsdriven detaljplaneprocess, fler utländska byggaktörer och en strategi för att minska produktionskostnaderna och möjliggöra billiga bostäder har steg tagits för att öka bostadsbyggandet. Därtill ska även förutsättningar för mindre byggherrar att verka i Göteborg finnas."

(s.44)

En annan strategi består i att sänka trösklarna för eget boende (s.33). Budgeten för 2019 tar upp dessa punkter och lägger till principen om icke-diskriminering av kommunala hyresgäster eller bostadssökande (s. 72). Särskild uppmärksamhet ägnas studenter, unga och äldre som erbjuds alternativa boendelösningar (s.73) som t.ex. BoKlok eller SABO:s och kombohus. Det handlar om att öppna bostadsmarknaden för alla utan restriktioner för vissa ekonomiskt utsatta. Det gemensamma målet för alla dessa åtgärder är att underlätta tillgången till bostäder för alla för att minska risken för tillbakadragande i vissa delar av staden för en viss del av befolkningen.

5.2.4 Hållbar områdesutveckling och hyresgästernas inflytande på sitt boende

Denna strategi härrör direkt från de två målen att minska bostadsbristen och ha en balanserad bostadsmarknad. Det kommer därför att vara omöjligt att uppnå dessa mål om det initialt är omöjligt att ha bostäder som sannolikt kommer att användas av alla i alla stadsdelar, och även en förkortad marknad på grund av uteslutningen av vissa bostadsområden kan inte hitta en balans. Denna strategi tar itu med den mest avlägsna orsaken till bostadssegregation: "the white flight" som påverkar statusen för ett bostadsområde. Det handlar om det mänskliga ansiktet för de strategier som genomförs och syftar till två saker: förbättringen av

levnadsvillkoren för dessa hyresgäster och hyresgästernas inverkan i förvaltningen av deras livsmiljö.

Omnämmandet av att kommunen betonar förbättringen av levnadsvillkoren i de utsatta områdena förekommer för första gången med namn i 2020 års budget; *"Kommunfullmäktiges ambition är att ingen del av staden ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta områden 2025. Under 2020 ska därför arbetet med att utveckla och stärka Biskopsgården påbörjas."* (s.43). För vikten av trygghet som ett villkor för att bryta bostadssegregationen har förståtts, *"Trygga miljöer är ett måste för en attraktiv och trygg stad. Otrygga miljöer behöver omgestaltas fysiskt. En omfattande medborgardialog ska genomföras lokalt för att identifiera otrygga platser."* (s.197), precis som skyldigheten att vidta konkreta åtgärder i denna riktning: *"Förvaltnings AB Framtiden behöver ta ett stort socialt ansvar i de områden där de verkar. För att förbättra integrationen vill vi satsa, stärka och utveckla de sex särskilt utsatta områdena som finns i Göteborg"* (s.195).

Andra aspekten om hyresgästernas inverkan av deras livsmiljö nämns först i 2019 års budget som ökat inflytande över den egna bostaden (s.59). Sedan fick hyresgästerna möjligheter att påverka åtgärdernas omfattning så att hyresnivåerna kunde anpassas till rimliga nivåer. De boendes önskan ska styra beslutsfattande i deras livsmiljö (Göteborgs stadsbudget 2019, s.73). Bildandet av hyresgästföreningar är en del av denna strategi (s. 74). Den blev uttryckligen en lösning i 2020.

"Stadens bostadsbolag ska därför se positivt på att fler hyresgästföreningar bildas. Bolagen ska på andra sätt vidta mått och steg för att öka hyresgästernas medinflytande. Det ska ske genom olika former av självförvaltning men också genom möjligheter till differentierat serviceutbud för att kunna anpassa boendemiljön till hyresgästernas önskemål, vilket också på sikt kan sänka kostnader för underhåll och renovering. De kommunala bostadsbolagens bostadsområden ska göras mer trygga och attraktiva genom att det byggs mer inom befintligt bestånd."

(s.196)

En annan aspekt ligger i skapandet av arbetstillfällen för invånarna i ett område där renovering, byggnation eller ombyggnad pågår:

"I många områden där det finns renoveringsbehov finns det också stor arbetslöshet. Utbildningsinsatser i samband med sociala hänsyn vid upphandling kan lämpligen användas som ett medel att ge sysselsättning och arbete åt invånarna i de bostadsområden som ska upprustas."

(Göteborgs stadsbudget 2015, s.26)

Syftet är att minska socioekonomiska skillnader som förvärrar bostadssegregationen. Det som är bra är att *"i Gårdsten har ett framgångsrikt arbete bedrivits med att lyfta området. De goda exempel som finns från det arbetet ska tas tillvara på, för att implementera hela eller delar av processen i arbetet med andra utanförskapsområden"* (Göteborgs stadsbudget 2020, s.43).

5.3 Resultat från mål och tillämpade strategier mot bostadssegregering

Efter de mål som redovisas i kommunfullmäktiges budgetar och respektive strategier som antagits i kampen mot bostadssegregation, redovisas här de erhållna resultaten. Nedan redovisade uppgifter kommer huvudsakligen från kommunens årsredovisningar och budgetar, Förvaltning AB Framtidens och andra verksamhetsredovisningar som utförda av myndigheter beroende av Göteborgs stad.

5.3.1 Minskning av bostadsbristen

Från de olika granskade budgetarna och andra officiella dokument som tagits fram mellan 2015 och 2020 är den ett av kommunens prioriterade mål och strategi är bostadsbyggande:

"I dag har Göteborg en omfattande bostadsbrist. Det behövs ett tillskott av bostäder som ökar mångfalden och knyter ihop staden. Därför behöver det byggas fler bostads- och hyresrätter tillsammans med småhus, studentboenden och boenden för äldre."

(Göteborgs stadsbudget 2019, s.6)

Bostadsbristen orsakas främst av den ständiga befolkningstillväxten. Enligt beräkningar av Fastighetsnämnden 2018 (Bostadsförsörjningen i Göteborg - Lägesrapport 2018, s. 14) förväntas befolkningen öka i genomsnitt med 8 300 enheter mellan 2017 och 2025 för att sedan minska till 7 600 enheter mellan 2026 och 2035. . En uppskattning från Fastighetskontoret visar på ett behov av 3 500 byggda bostäder per år fram till 2026. Detta för att kunna möta efterfrågan. Under 2016 fanns 276 500 bostäder tillgängliga i Göteborg.

Tab 3: ökande takt i byggande

Bostadstyp	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Småhus	240	-	350	324	331	351
Flerbostadshus varav	1826	-	1652	2286	3321	3304
Bostadsrätt	-	-	1328	1463	1826	1764
Hyresrätt	-	-	324	823	1495	1540
Specialbostäder	232	-	25	137	542	496
Studentsbostäder	-	-	-	127	347	123
Ovr. specialbostäder	-	-	25	10	195	373
Nybyggnad	2298	2401	2027	2747	4194	4151
Ombyggnad	255	279	174	421	163	343
Total	2553	2680	2201	3168	4357	4494

bostadsbyggandet i Göteborgs 2015/2016/2017/2018/2019/2020

Av tabellen ovan kan man se att Göteborgs stad har startat produktionen av bostäder för att klara bristen. Året 2019 skiljer sig från det föregående genom den ihållande takt som observerats i byggandet. Under samma år färdigställdes 4 357 bostäder, varav 4 194 nybyggda och 163 rekonstruerades. Trenden med acceleration i bostadsproduktionen tycks bekräftas när 5 446 bostäder startades. Årsredovisningen 2020 visar en ytterligare

resultatökning: 4 500 bostäder färdigställda utifrån de 5 000 planerade (Göteborgs stad 2020, s. 71). Målet för 2022 är ännu högre när 20 000 färdigställda bostäder planerades. Den enda negativa anmärkningen i tabellen är fortfarande att inte nå målet på 500 småhus färdigställda till 2020 (ibid, s. 71). Samma trend observeras för investeringar i byggnation. De kommer att sjunka från 2,2 miljarder kronor 2015 till 3,4 miljarder kronor 2017 och nå en topp på 11 miljarder kronor 2020.

Hemlösheten minskade till cirka 3 000 hemlösa hushåll 2019 från 3 300 hushåll 2015.

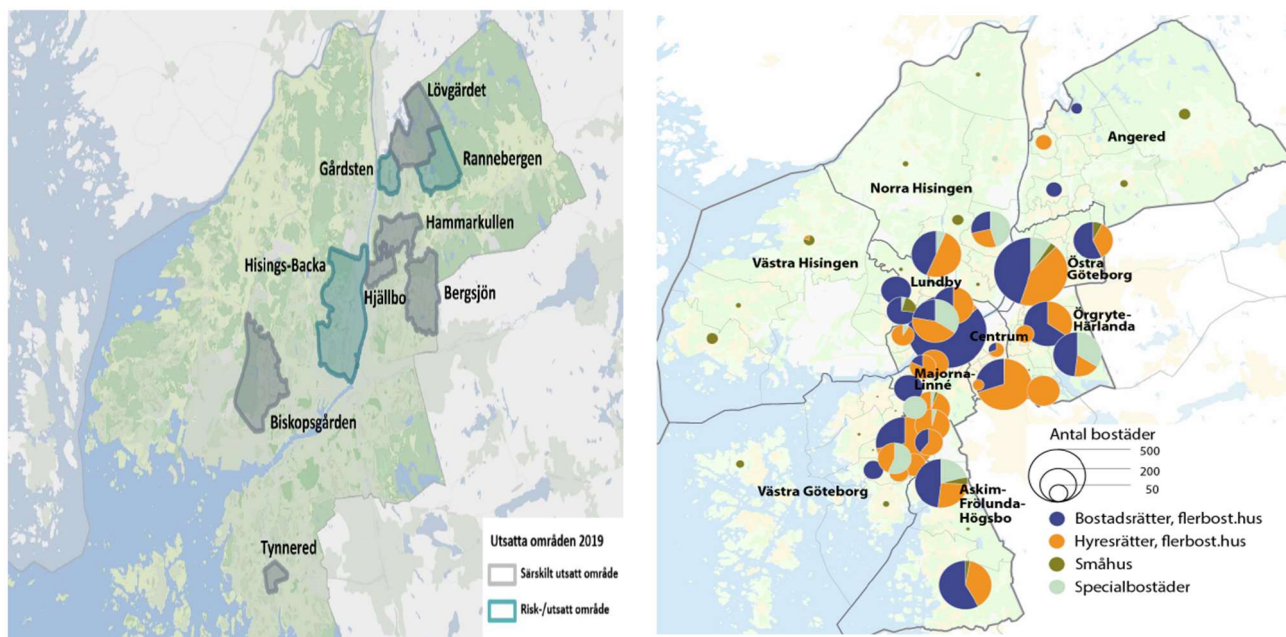
BoStad 2021-projektet, planerat sedan 2014, är i implementeringsfasen. Det innebär att utöver de 5 000 färdigställda bostäder som planeras direkt i kommunens ledning förväntas ytterligare 7 000 bostäder under sju år inom ramen för samarbetet mellan kommunen och ekonomiska aktörer.

5.3.2 Socialt blandat boende

Det hävdas att en av orsakerna till bostadssegregation är flytt av resursstarka familjer, även känd som "white flight" eller "white avoidance". Mångfalden av boendeformer och distribution av bostadsformer inom grannskapet saknas. Ensidiga hyresformer ökar bostadssegregationen (Framtiden 2020, s. 4) och leder till att enklaver bildas. Tillgänglig data visar att 20 % av trångboddheten finns i västra Biskopsgården, medan endast 1,1 % finns på västkusten. Samtidigt är 42 % av bostäderna 50 kvadratmeter eller mindre i Mariaplan. 30 % av bostäderna är över 150 kvadratmeter vid sydvästkusten (Jämlik Göteborg 2017, s.175).

Ett sätt att "införa" en gemytlighet mellan dessa olika grupper är att bygga blandat. Det framgår av kartan nedan att konstruktionen av boendetyper tar hänsyn till området. Så hyresrätter byggdes mestadels i resursrika områden som Örgryte-Härlanda, medan resursfattiga områden såg ett återupplivande av bostadsrätter och småhus som Angered och Västra Hisingen. På så sätt uppmuntras människor att äga bostäder i utsatta områden samtidigt som låginkomsttagare har möjlighet att kunna bosätta sig genom uthyrning i resursstarka områden.

Fig. 1: Blandad bebyggelse

källa: Göteborgs stad/ bostadsbyggandet i Göteborgs 2019/ Framtiden 2020

Siffrorna visar att fokus har legat på byggande inom några specifika områden jämfört med tidigare år. Denna prioritering är väster om Göteborg, Majorna-Linné, Norra Hisingen och Lundby. Det är dock beklagligt att stadsdelar som hör till utsatta områden, trots gjorda insatser, fortsätter att vara det prioriterade målet för hyresbostäder.

Tab. 4: Blandad bebyggelse

Stadsdel	2017	2018	2019	2020
Askim-Frölunda-Högsbo	323	517	1218	1270
Lundby	573	546	639	724
Centrum	249	829	613	624
Östra Göteborg	66	38	474	567
Angered	122	218	356	309
Norra Hisingen	119	104	299	264

Orgryte-Harlanda	334	483	248	242
Västra Göteborg	39	21	215	192
Västra Hisingen	232	224	171	169
Majorna-Linné	144	188	124	133
Total	2201	3168	4357	4494

källa: Göteborgs stad/ bostadsbyggandet i Göteborgs 2019 och 2020

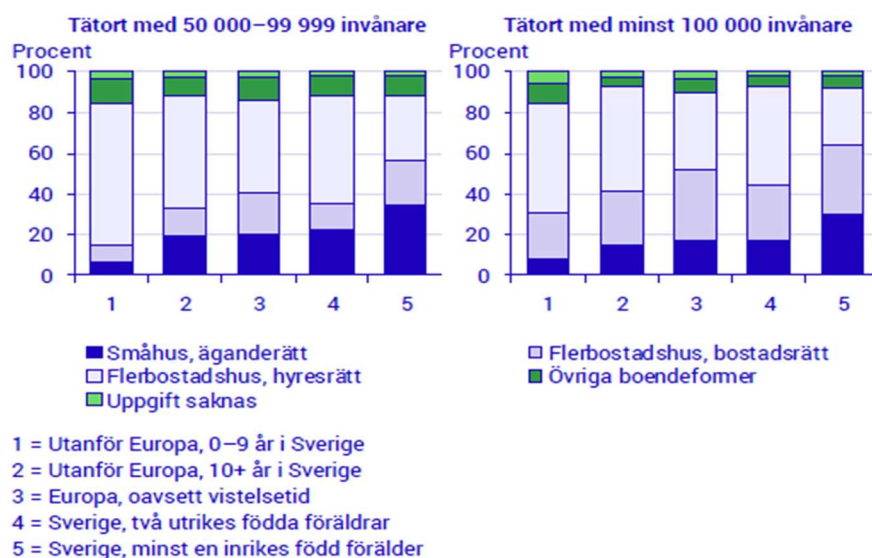
Ett annat sätt att nå blandning är att omvandla det befintliga beståndet. Det noterades när kommunen i sin budget för 2020 beslutade att göra om 1 000 flerbostadshus till bostadsrätter. Detta sätt att agera uppmuntrar ett visst tillägg och motverkar lusten att försumma boendet och till och med lämna det. Denna procedur uppmuntrar mångfald genom att motverka "white flight" och "white avoidance"

2018 påbörjades utbyggnaden av Selma torg, en förvandling av staden med 1 000 bostäder fördelat på hyra och ägande. Likaså har kommunen i sitt intresse beslutat att diversifiera befolkningen lite mer för att till Migrationsverket redovisa listan över områden som är stängda för bosättning av asylsökande. På så sätt bryter det den sedan länge observerade trenden att denna kategori människor söker boende i utsatta områden och bidrar därmed till bostadssegregation (Göteborgs Årsredovisning 2020).

5.3.3 Förbättring av villkoren för tillträde till en bostadsmarknad i balans

Ursprunget till bostadssegregation kan spåras till Miljonprogrammet. De ekonomiska motiven har förändrats över tid. Stadsdelar som ursprungligen var avsedda för medelklassen har förvandlats till övervägande invandrar- och fattigkvarter. På grund av denna segmentering utesluter eller diskriminerar bostadsmarknaden en viss kategori människor från att få tillgång till bostäder i vissa områden. SCB-statistiken, som täcker perioden 2015-2019, bekräftar till exempel en tendens hos en kategori invandrare att gynna en form av boende: hyra. Med fokus på figuren nedan för tätorter med fler än 100 000 invånare som Göteborg märker vi att denna trend bekräftas: oavsett storlek på staden bor invandrare oftare i hyreslägenheter än infödda (Statistiska centralbyrån 2019, s. 55).

Fig 2: Boendeform. utanför och i tätorter med olika folkmängd efter födelselandsgrupp, 2018, s.56

Källa:SCB, Integration En beskrivning av läget i Sverige Integration: Rapport 13. 2019.

Av figur 2 kan vi se tendensen, i storstäder som Göteborg, att fler med utländsk härkomst bor i flerbostadshus än att äga sina hem. Tvärtom väljer de som har minst en inrikes född bland sina föräldrar oftast en annan boendeform och till och med boende.

Som tidigare framgått är den svenska bostadsmarknaden inte undantagen från EU:s statsstödsregler. Därför kan det offentliga inte subventionera bostäder för låginkomsttagare. Bostadssegregationen som den presenteras och upplevs i Göteborg skulle också bli följden av de hyror som tas ut. En av de eftersträlvade strategierna bestod dock av att tillämpa rimliga hyror i alla delar av staden för att underlätta tillgången för alla: "Alla människor ska kunna ha en bra bostad i en trygg och hälsosam bostadsmiljö och till en rimlig kostnad. Möjligheten att hitta en lämplig bostad i hela staden ska öka. Andelen hyresrätter i nybyggnation ska öka" (Göteborgs stadsbudget 2016, s.34). Men denna strategi översätts inte till siffror som visas i tabellen nedan.

Tab. 5: Genomsnittliga hyror inom allmännyttan, 2018

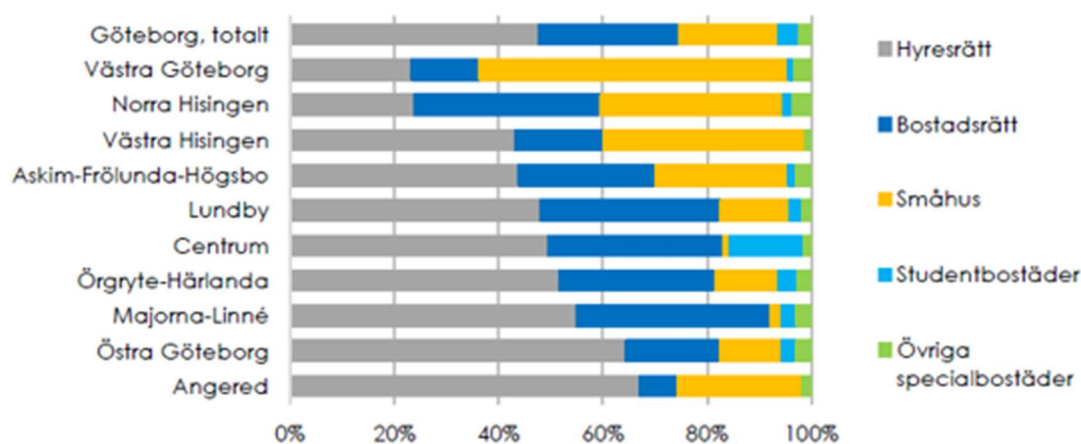
Område	Pris per kvadratmeter år 2016	Motsvarande hyra för en 50 kvadratmeters lägenhet
Rannebergen	875	5105
Högsbotorp	1128	6580

Guldheden	1185	6912
Eriksberg	1589	9267
Stigberget	1172	6837
Backa	1054	6151
Kannebäck	905	5278
Norra Biskopsgården	876	5111
Kålltorp	1055	6152
Södra Kortedala	1025	5979

Källa: Bostadsförsörjning i Göteborg lägesrapport 2018: s 22

Hyresfördelningen kan förklara en viss koncentration av befolkningen i vissa stadsdelar av Göteborg som Rannebergen, Norra Biskopsgården och Kannebäck. Inte alla har råd att betala hyran för bostäder i vissa områden. Immigranter tvingas därför att undvika vissa stadsdelar och bosatta trångt storleksmässigt där de har råd med hyran: vilket förklarar bostadssegregation.

Fig. 3: Bostadsbeståndet stadsdelvis, upplåtelseform i procentandelar

Källa: Bostadsförsörjning i Göteborg lägesrapport 2018: s23 efter SCB

Genom att komplettera tabellen som presenteras ovan, visar denna figur lite mer exakt denna tendens som visas att göra en separationspolicy. Områdena Angered, Östra Göteborg har en högre hyres- och bostadsrättsgrad, medan andra områden som Norra Hisingen i Västra Göteborg utmärker sig med en större förekomst av lägenheter och småhus som ägs av

hyresgäster. Stadens situation är desto mer speciell med tanke på bostadssegregation som den presenterar ganska intressanta relationer mellan lokalbefolkningen och invandrarna.

Hittills har huvudfokus legat på den bostadssegregation som presenteras beträffande Göteborg, av den anledning som tidigare nämnts att officiella rapporter inte verkar finnas tillgängliga. De flesta tillgängliga material nämner mätningar och tacklingsstrategier, men ingen förståelse för fenomenet (se Göteborgs stads årsredovisning 2019, Älvstranden utveckling 2020). Den nuvarande situationen med bostadssegregation är tydligen implicit. Detta intryck av otydlighet förstärks av det utredningsarbete som kommunen sponsrat för att utveckla kunskap om detta ämne (Legeby et al. 2015, s. 1).

Andra verktyg har dock utvecklats för att dessa missgynnade grupper ska få tillgång till bostäder. Markanvisning är en av dem och går oftast ut på att lägga till någon form av upplåtelse eller underrepresenterad bostadstyp i ett område för att införa samutbildning i byggområden. Numera används detta verktyg för att påverka boendekostnaderna. Som nämnts ovan är syftet att göra det möjligt för människor långt från bostadsmarknaden att hitta boende. Denna kategori omfattar i allmänhet personer med sociala problem. Men en kategori som kan gå obemärkt förbi är den av stadens invandrare (regelbundna och irreguljära) som också lider av hemlöshet. I dessa fall använder kommunen därför den gemensamma markanvisningsramen för att förhandla fram bättre hyresvillkor för dessa personer. Ett exempel är Vision Älvstaden då en målbild för olika boendekostnader för hyresrätter har angivits. 25% av det planerade boendet skulle kosta 1000 kr/m² och år, 25 procent 1 400 kronor, 25 procent 1 850 kronor och för resterande delen anges ingen målbild för boendekostnader (Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning 2020–2026, ss. 15–16).

Andra mer domänspecifika verktyg inkluderar att uppmuntra och förbättra självförsörjning. Företräde för de som redan bor i grannskapet och ibland i trångbodda bostäder är också ett sätt att hålla resursfattiga på bostadsmarknaden. Kommunen beviljar bidrag till familjer i ekonomisk utsatthet och löser insatser för att nyanlända ska kunna bosätta sig utanför utsatta områden. Det är kommunens skyldighet att se till att inte bara asylsökande som fått uppehållstillstånd har en plats att bo (Lag 2016: 38) men också att deras boende sker i stadsdelar som bidrar till deras integration för att inte motivera bostadssegregationen med behovet av att ta emot dessa människor. De erhållna resultaten är uppmuntrande: totalt minskade antalet hemlösa hushåll från 3 068 till 2 642 hushåll (-14 %), antalet barnfamiljer minskade från 641 till 393 familjer (-39 %), hemlöshetens akuta

hemlöshet minskade från 781 till 541 hushåll (-30 %) ökade antalet akut hemlösa barnfamiljer från 252 till 103 familjer (-59 %) och antalet akut hemlösa barn gick från 618 till 217 barn (-65 %) (Fastighetskontoret 2020, s.4).

5.3.4 Områdesutveckling och delaktig bostadsförvaltning: Gårdsten-exemplet.

Den strategi som Koncern Framtiden AB erkänner är att “...Göteborg inte ska ha några särskilt område 2025” (Framtiden 2020).

Vid första anblicken består områdesutvecklingen av att utrota det drabbade området i staden från dess nuvarande tillstånd. Men längre fram är det en manöver att göra dessa områden attraktiva och möjliga för socialt blandat boende igen. Hittills det enda positiva resultatet som figur 4 nedan visar Gårdsten. Den har nedgraderats från särskilt utsatta områden till riskområden. Ett annat resultat som bidrar till att förbättra bilden av kvarteret är känslan av trygghet Således minskar till exempel brottsligheten i Gårdsten, vilket jämfört med Göteborgsgenomsnittet på 156 brott per 1 000 invånare noterar en frekvens på 62 per 1 000. Resultatet kan förklaras av att en säkerhetsgrupp fanns på plats för att anordna rundor och medvetandehöjande evenemang (Gårdstensbostäder Årsredovisning 2019, s. 11).

Tab. 6: Område och respektive grad av utsatthet

Grad av utsatthet	2015	2017	2019
Utsatt område	Hisings-backa, Rannebergen, Tynnered	Hisings-backa, Rannebergen	Hisings-backa, Rannebergen
Risk område			Gårdsten
Särskilt utsatt område	Hjällbo, Lövgärdet, Hammarkullen, Gårdsten , Biskopsgården, Bergsjön	Hammarkullen Hjällbo, Lövgärdet, Biskopsgården, Gårdsten , Bergsjön, Tynnered	Hammarkullen Hjällbo, Lövgärdet, Biskopsgården, Bergsjön, Tynnered

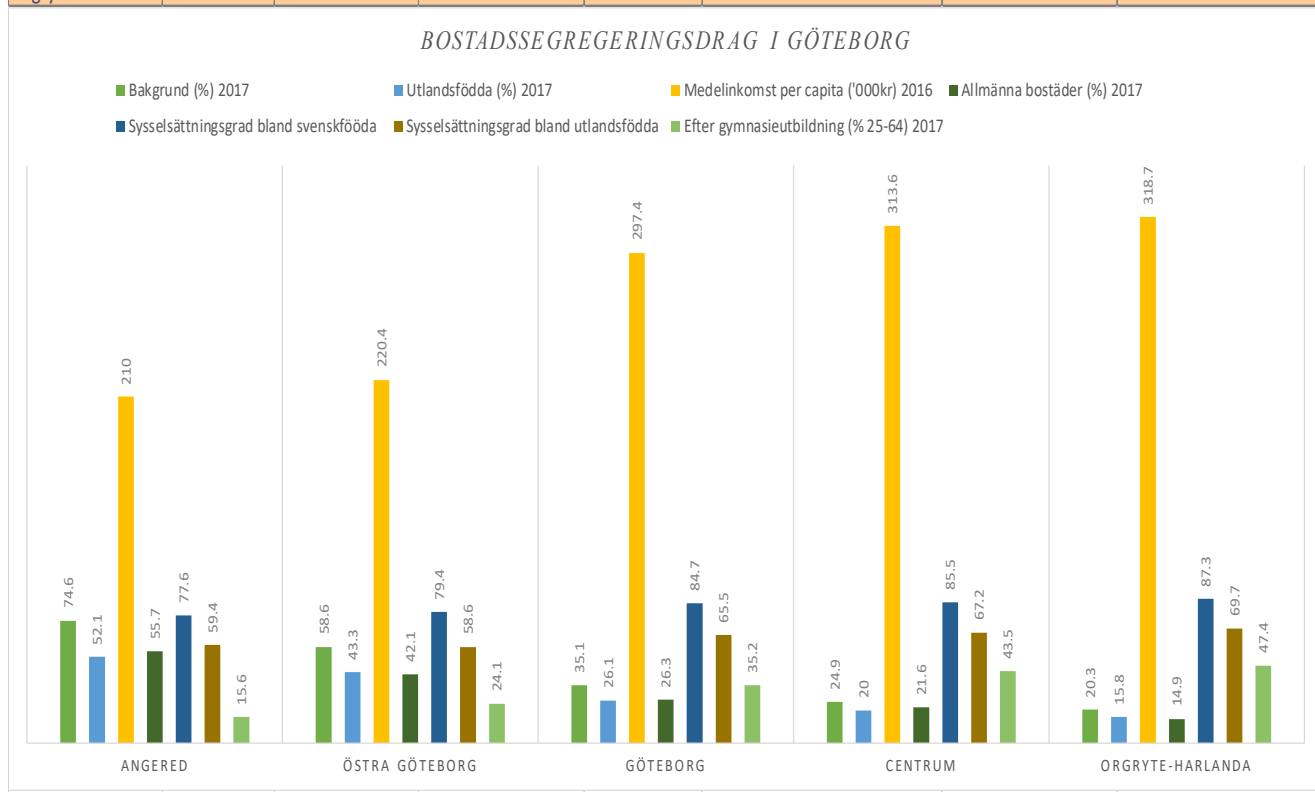
Källa: Framtiden 2020. s. 7

När det gäller delaktig bostadsförvaltning handlar det om att förstärka invånarnas egna resurser och deras vilja att påverka sitt boende genom att ge dem inflytande över sitt boende och dess närmiljö (Framtiden 2020, s. 6). Under nämnda Gårdsten börjar förändringarna med att ett områdesspecifikt bostadsbolag bildas för att tillvarata områdets intressen med sina kontor i området: Gårdstens Bostäder. En annan förbättring är närvaron av hyresgäster bland ordinarie fullmäktigeledamöter. Vem är bättre än hyresgäster att känna till problemen relaterade till deras boendemiljö? Och vem är den bästa medlaren mellan hyresgäster och kommunala myndigheter? Hyresgäster är förutom fullmäktigeledamöter även anställda på underhållsavdelningen. På så sätt är de ansvariga för att underhålla miljön och erbjuder fördelen att vara tillgängliga hela tiden. (Gårdstensbostäder årsredovisning 2019, s. 8).

Följande tabell ger en bild av situationen i Göteborg när det gäller bostadssegregation. Informationen den innehåller kommer från en analys av en Financial Times-artikel daterad 2017. Den hjälper till att lyfta fram de egenskaper som tillsammans bättre beskriver det aktuella fenomenet. Etnicitet bestämmer tydligt individers och familjers socioekonomiska status. Dessutom påverkar deras närvaro även deras val av boende lika mycket som grannskapet.

Tab. 7: Bostadssegregationsdrag i Göteborg

Område	Bakgrund (%) 2017	Utlandsfödda (%) 2017	Medelinkomst per capita ('000kr) 2016	Allmänna bostäder (%)	Sysselsättningsgrad bland svenskfödda	Sysselsättningsgrad bland utlandsfödda	Efter gymnasieutbildning (% 25-64) 2017
Angered	74.6	52.1	210	55.7	77.6	59.4	15.6
Östra Göteborg	58.6	43.3	220.4	42.1	79.4	58.6	24.1
Göteborg	35.1	26.1	297.4	26.3	84.7	65.5	35.2
Centrum	24.9	20	313.6	21.6	85.5	67.2	43.5
Örgryte-Harlanda	20.3	15.8	318.7	14.9	87.3	69.7	47.4

Källa: Financial Times 2017

De olika stadsdelar som lyfts fram i Tab. 7 ovan utgör bara ett slags prov på den polarisering som upplevs i Göteborgs stad mellan "resurssvaga områden" och "resursstarka områden". I tabellen uppfattas bostadssegregationen genom indirekta mått som en geografisk fördelning utifrån inkomstnivå och utbildning. Angered och Östra Göteborg är inte bara de områden med flest hyresbostäder, utan också den högsta nivån av fattigdom och analfabetism. Dessa stadsdelar är grogrund för kriminalitet, social utslagning och dålig hälsa. Noggrann observation av tabell 7 ovan bekräftar att sysselsättningsgraden också följer etnicitet och grannskap. Människor som bor i "resurssvaga områden" har en lägre sysselsättningsgrad än de som bor i "resursstarka områden". Relationen mellan sysselsättning och grannskap tydliggör skillnaden i boende i Göteborg. Tabellen visar tydligt att områden som Angered och östra Göteborg lämpar sig mest för "public housing" som tolkas hyreslägenheter. Ju längre man flyttar till områden som centrum och Örgryte-Härlanda, desto mindre verkar dessa hyresrätter vara. Dessa områden är rikare än den föregående. Det är tydligt att situationen i

Göteborg är resultatet av en mix mellan bostadspolitik och ojämlikhet i levnadsvillkor (jämligt Göteborg 2017, s. 175). Genom att sammanföra dessa olika mått: sysselsättningsgrad efter stadsdel, inkomst- och utbildningsnivåer, typ av boende och hyror som tillämpas i olika stadsdelar har vi en bild av bostadssegregationen i Göteborg. Vissa delar av staden bland de så kallade "utsatta" områdena är mer gynnsamma för hyresbostäder än andra som bebos av resursstarka människor.

Vad som bör noteras på denna nivå är att det görs insatser för att motverka bostadssegregation inom Göteborg. Resultaten känns ganska skygga, men det är också att förvänta sig att det kommer att ta tid. De förväntade förändringarna relaterar till nivån på en stor stad och är djupgående förändringar.

6 DISKUSSION AV GÖTEBORGS STADS KAMP MOT BOSTADSSEGREGATION

Syftet med uppsatsen var att beskriva och förklara bostadssegregering och kommunens insatser för att motverka den i Göteborg. Mina frågor var: vad säger offentliga dokument från perioden 2015 - 2020 om målsättningen för att motverka bostadssegregation i Göteborgs kommun? Vilka strategier tillämpades av Göteborgs kommun för att motverka bostadssegregation inom staden enligt dessa dokument? Vilket blev resultatet av de tillämpade strategierna för att uppnå målet enligt dessa offentliga dokument?

Nedan besvarar jag forskningsfrågor med hjälp av teoretiska tolkningar av empiriska resultat. När det gäller svar på min första forskningsfråga då läsaren hittar den i underkapitlet 6.1. Målsättning för att bekämpa bostadssegregation. Frågan två besvaras i underkapitel 6.2. Strategins utformning för att genomföra uppsatta mål och frågan tre som handlar om uppnådda resultat presenteras i underkapitel 6.3.

6.1 Målsättning för att bekämpa bostadssegregation

I denna del kommer inte den information som redan presenterats i avsnittet reserverat för empirin att upprepas. Även om det är nödvändigt att citera dem kort här för kontextens skull, syftar denna del till att analysera dem i ljuset av de teoretiska kriterier som fastställts av Locke och Latham. Dessa mål är därför:

- Avsluta bostadsbristen genom ökat byggande
- En bostadsmarknad i balans
- Blandat boende i stan.

Mot bakgrund av den tidigare presenterade teoretiska kunskapen kommer följande frågor ställas för att underlätta analysen i denna aspekt.

Uppfyller de mål som Göteborgs stad satt de prestandakarakteristik för målets uppfyllelse?

Är mål mekanismer för målets uppfyllelse verifierade i detta fall?

6.1.1 Uppfyllandet av prestandakarakteristik

När det gäller den första frågan handlar det om prestandakarakteristik för målets som är: tydlighet, mätbarhet, attraktionskraft, förmåga att utmana och uppgiftens komplexitet. Detta efter att Latham och Locke anser att sannolikheten för att förbättra prestanda ökar när inte bara specifika mål sätts upp och godkänns av intressenter, utan dessa mål är utmanande och personalen är kompetent och ständigt får feedback (1981, s.125).

För det första målet att få bukt med bostadsbristen genom ökat byggande råder det ingen tvekan om att Göteborgs kommunfullmäktige har varit specifik. Med hänvisning till slutsatserna från Åslund och Nordström i *Segregationen i storstäderna* är situationen för bostadssegregering som observerats i Göteborg ett resultat av dess status som storstad. Målet när det gäller att hantera bostadsbristen är att skapa bostäder, vilket förtydligas i Framtidenkoncernens strategi att färdigställa 1400 lägenheter per år och förstärka därför möjligheten att hitta en lämplig bostad i hela staden genom en ökning av andelen hyresrätter i nybyggnation (2016, s.34)

När det gäller målets mätbarhet kan det härledas från kunskap om resultaten eftersom Latham och Locke betonar att inte bara det specifika och hårda målet måste fastställas, utan även KR måste visa att dessa mål har uppnåtts (1981, s.136). Just i det här fallet uttrycks målet på ett sätt som tydligt indikerar vad som måste uppnås, och utvärderar prestationsnivån: Att öka det nuvarande bostadsbeståndet med 1400 lägenheter vardera från 2018.

Utmanande mål kräver att projektledarna sätter upp mål vars uppnående är möjligt med tanke på de olika parametrarna (tekniska och mänskliga resurser, färdigheter, tillgänglighet, ekonomisk situation). Att följa det sätt på vilket detta mål kommer till uttryck bekräftar Göteborgs Stads förmåga att nå det. Uppenbarligen har man byggt boende tidigare och har därför de nödvändiga kunskaperna och insatserna för att uppfylla denna typ av uppdrag. Dessutom matchar den utmanande karaktären av detta mål dess attraktionskraft för Göteborgs stad vars önskan är att göra sig av med denna bostadssegregation vilket utgör den perfekta motivationen för att motverka den.

När det kommer till byggandet av nya bostäder avser uppgiftens komplexitet graden av komplicerade åtgärder som krävs för att en uppgift ska slutföras. Inom bostadsbyggandet råder en mängd komplicerade åtgärder kring de rutiner som föregår byggarbete. Rent konkret

gynnar denna lösning inte alla som drabbas av bostadssegregation. Sålunda är uppdelningen av målet i delmål som kan uppfyllas periodiskt (budgetår) en indikation på kunskapen om målets komplexitet.

Målet att uppnå en balanserad bostadsmarknad, även om det tycks målmedvetet i dess formulering, väcker oro över dess vaghet: Ett sådant exempel kan hittas i följande citat "*Det ökande bostadsbyggandet ska bättre styras mot de behov som finns*", "*Fler små hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster*" eller "*Det långsiktiga målet är att ha en bostadsmarknad i balans där det finns rörlighet och möjlighet att flytta*". Vad är en marknad i balans i detta fall? Hur många är fler? Vad innebär anpassning av hyresnivåer till låga inkomster? Tvetydigheten orsakar bristande motivation, vilket Latham och Locke verkar bekräfta när de upprepar Simon och Banduras slutsatser att individer med specifika och utmanande mål i allmänhet tenderar att uppnå eller överträffa dem (1981, s.139 efter Bandura och Simon 1977). Vi kan logiskt dra slutsatsen att frånvaron av dessa egenskaper negativt påverkar kvalitet på den förväntade prestandan.

Enligt officiella data från Boplats, är väntetiden för att få bostäder i staden 6,5 år vilket motsvarar 2367 dagar (<https://nya.boplats.se/om/statistik>). Att sätta en lägre väntetid skulle ha underlättat mätbarheten. Dessutom är balansen en standard och i det här fallet finns det inget sätt att säga när det uppnås. Till skillnad från det tidigare målet, vars mätbarhet kunde kvantifieras, har detta mål ingen grund för sådan verksamhet. Begreppet mål ska i detta sammanhang förstås i enlighet med Latham och Locke som en standard som ska uppnås och reglerar prestationen (1991, s.226). Frånvaron av mätbarhet påverkar i viss mån uppgiftens utmanande karaktär. Ett mål borde inte vara så utmanande att det blir överväldigande. Utmaningen ska utgöra en källa till motivation och inte tvärtom. Utmaningen härrör från det faktum att detta problem har pågått under en tid, vilket bekräftar svårigheten att övervinna det. Å andra sidan är förutsättning att utmaningen upprätthålls i rimliga proportioner och bekräftar därför Locke och Lathams åsikt att specifika mål alltid är mycket bättre än de vaga (1981, s.129).

Attraktionskraften härleds från att varje göteborgare logiskt sett skulle vilja bli av med längre väntetider, dyra bostäder eller höga fastighetspriser orsakade av obalansen mellan utbud och efterfrågan på bostäder. Dessutom tog lokala förtroendevalda in detta mål i budgeten. Ett mål som syftar till att uppnå en sådan slutgiltighet bör normalt locka till stor enighet. Att postulera att detta mål är attraktivt skulle dock ha varit mer giltigt om studien grundades på primärdata.

Detta leder till uppgiftens komplexitet som varken får vara för hög för att resultera i stress och missmod, eller för låg och sakna stimuli. Denna egenskap kräver därför att uppgiftens komplexitet uppvägs av en adekvat kompetensnivå. En annan lösning är att dela upp ett komplext mål i delmål. De två lösningarna läggs därför fram i samband med kampen mot bostadssegregationen i Göteborg. Inledningsvis har de budgetar som fastställer dessa mål fleråriga aspekter för att ta bort dessa mål och råda bot på komplexiteten. Vad gäller kompetensen hos specialiserade institutioner som fastighetsnämnd och byggnämnd finns.

Det tredje målet avser blandad stad, och 2019 års budget ger det förtydligande som saknades i tidigare budgetar att bostadsbyggande ska ge mängd och blanda som knyter ihop staden. (2019, s. 6). Blandad stad förstås därför som en blandning av alla sorts boenden inom olika stadsdelar med ett slutmål som handlar om att knyta ihop staden. Uttryckt på detta sätt verkar målet tydligt och stämmer överens med Locke och Lathams definition av mål som objektet eller syftet med en handling. (1981, s.126). Haken är att mätbarhetskriterierna inte är definierade, vilket kan göra det svårt att bedöma framstegen. Detta mål är svårt att mäta och det hjälper inte att inga kriterier för uppskattning har lagts. Det bör finnas antingen antal eller standard för uppskattning för att underlätta utvärderingen av prestationerna. Tanken på en stad som håller ihop är i sig ett väldigt attraktivt ideal att följa. Därför kan vi anta att de olika offentliga tjänstemän som arbetar med att förverkliga ett sådant mål gör det med entusiasm. Men detta förblir ett antagande som är svårt att bevisa förrän möjligheten finns att få ett förstahandsvittnesmål.

Det råder i sig ingen tvekan om att det är en tung uppgift att föra samman ett splittrat samhälle. En sådan utmaning är desto viktigare när man betänker att grunden för den nuvarande divisionen går mer än 40 år tillbaka i tiden med miljonprogrammet. Ett sådant mål går inte att uppnå på en gång, utan kräver uppdelning i delmål. Detta förklarar att vissa budgetar heter till exempel *Budget 2020 och flerårsplaner 2021–2022 för Göteborgs Stad*, med tanke på några liknande mål som utökas över långa perioder för att genomföras. Med detta sista argument är uppgiftens komplexitet klar.

6.1.2 Mekanismer som leder till målets uppfyllelse

Det handlar under denna rubrik om att analysera hur de målsättningar som faställdes av Göteborgs stad för att motverka bostadssegregation uppfyller de uppsatta teoretiska mekanismerna. Dessa mekanismer är tre till antalet och beror i sin tur på:

- Riktningen tillåter val av relevanta åtgärder (1991, s.227). Vi ser inte längre på de tre mål som definieras i budgeten, utan det slutliga målet bakom dessa mål: kampen mot bostadssegregation. Det kräver därför att Göteborgs stad väljer till exempel insatser som syftar till att minska bostadsbristen, främja blandning inom staden eller till och med skapa en bostadsmarknad i balans. Det har observerats att Göteborgs stad, för att uppnå dessa respektive mål, har vidtagit vissa specifika åtgärder. Allt handlade om en ökning av bostadsbeståndet i staden som var 4494 fler bostäder för år 2020 till exempel, byggandet av vissa bostäder i vissa områden för att främja mångfalden, eller slutligen, byggandet av vissa boendeformer för att alla ska kunna hitta den bostad som passar deras behov på marknaden. Dessa ansträngningar gör att andra möjligheter de facto har utelutits. Denna tolkning följs av uttalanden som till exempel de syfte att bygga bort bostadsbristen och bidra till att utjämna de socioekonomiska skillnaderna i staden (2015 års budget, s. 23), eller att minska segregation genom bostadsbyggandet (Göteborgs stadsbudget 2016, s. 5). Vilket "delmål" som än väljs ges en riktning åt de insatser som görs. Dessa tenderar att förverkliga ett fast mål.

- Ansträngning: Spänningen att ta sig mot ett mål framkallar en slags utövad ansträngning. Med samma exempel ovan är arten av den ansträngning som ska göras uppenbar. Som Latham och Locke observerar de olika målen föranleder olika ansträngningar, det följer att de ansträngningar som tillhandahålls liksom inriktningen beror på det eftersträvade målet (1981, s.132). Ansträngningarna består i det ena fallet av att använda planering för att utjämna de socioekonomiska skillnaderna i staden, och i det andra bygga fler bostäder. Vi kan observera att samma uttalande anger i vilken riktning man ska gå såväl som de förväntade ansträngningarna att röra sig i den riktningen. Ansträngningarna består i det ovan nämnda exemplet i en serie handlingar att utföra. Men det kan också handla om att hålla samma handlingsförlopp under en viss period. Ett sådant exempel finns i budgetarna för respektive år 2016, 2017 och 2018 som på ett påfallande sätt har hållit samma planering: byggande av trygghetsboenden och andra boendeformer i befintligt fastighetsbestånd med rymliga hyror över hela staden (Göteborgs stads budgetar 2015, s 28/ 2016, s.28/2017, s.29). Denna mekanism gör det möjligt att förstå varför ett mål måste vara tydligt uttryckt för att rätt intensitet ska kunna tillämpas för att målet uppnås.

- Uthållighet: Som tidigare konstaterats bär många budgetar i Göteborgs stad på en flerårig vision. Budgeten för 2020, som redan efterliknar 2015 års budget, har titeln "*Budget 2020 och flerårsplaner 2021–2022 för Göteborgs Stad*". En vision är motiverad av omfattningen

av utmaningen i kampen mot bostadssegregation i en stad. Sådana prestationer kräver tid och ansträngning som tillsammans betyder uthållighet. Denna tolkning är i linje med definitionen av uthållighet som tillkännagavs av Locke och Latham som riktat ansträngning genomförd över en betydande tidsperiod (1981, s.132). Dessutom är strävan efter samma mål upprepade gånger under åren ett uttryck för den uthållighet som det har varit i fallet med kampen mot bostadssegregation sedan åtminstone 2015. Det går därför att tolka uthållighet som beslutsamhet d.v.s. vägran att sluta, trots hinder, tills målet är uppnått. Ett sådant tankesätt krävs när man arbetar med avlägsna mål som t.ex. det att bekämpa bostadssegregation.

6.2 Strategins utformning för att genomföra uppsatta mål

Denna del av uppsatsen syftar till att analysera strategi med hjälp av följande frågor: Vilken typ av strategi bland de av Mintzberg et al. katalogiserade utgör var och en av de strategier som Göteborgs kommun genomför i sin kamp mot bostadssegregation? Vilken vision stödjer valet av varje strategi?

6.2.1 Göteborgs stads insatser mot bostadssegregation som strategi

För att möta de olika mål som kommunfullmäktige har definierat som åtgärder mot bostadssegregation har en serie av fyra inriktningar genomförts, nämligen: minskning av bostadsbristen, blandad bebyggelse, åtkomlighet till bostadsmarknad, och slutligen hållbar områdesutveckling och hyresgästernas inflytande på sitt boende. Att välja terminologi "inriktningar" samtidigt som man hänvisar till strategi följer logiken som finns i de officiella dokumenten (Göteborgs stadsbudget 2016, s. 6).

En strategi som den om att minska bostadsbristen ser på samma sak som en plan och ett mönster. Som en plan, är strategi enligt Mintzberg et al. en väg som leder till ett ytterligare tillstånd, en transformationsprocess (1998, s.9). Syftet med den strategin är att agera i nuet för att se resultatet i framtiden. Detta innebär i fallet med minskning av bostadsbristen att skapa ett sådant bostadsbestånd som kompenserar för det nuvarande underskottet, täcker den brist som har upplevts tidigare, och den eventuella brist som kommer. Och som ett mönster tittar strategin på vad som har gjorts tidigare och som fortsätter att göras som en sed eller en vana iakttagen på ett visst sätt att arbeta (1998, s.9) och avslöjar den trend som har observerats nu i många år tills idag. Tabell 4, som presenterar resultatet av denna strategi, visar att den har följts under perioden som beror den har följts under perioden som beror den här studien.

Hållbar områdesutveckling och hyresgästernas inflytande på sitt boende kan beskrivas som en position eftersom det syftar till att placera en viss produkt på en viss marknad. I det här fallet handlar det om det lokalt förvaltade bostadsbolaget vilket skapas endast i de utsatta områdena för att ge hyresgästerna ansvar över området där de bor. Ingenstans i staden genomförs sådan politik förutom i de utsatta områdena. Som en position kan inte denna strategi existera utan ett perspektiv, dvs en storslagen design. Skapandet av lokalt förvaltade bostadsbolag och områdesutvecklingen är en del av Framtiden AB Koncerns vision om att inte ha ett enda område i staden bland de utsatta områdena år 2025. Å andra sidan kan denna strategi ses som en manöver för att få bort bostadssegregationen. Den angriper inte frågan direkt, utan indirekt genom relaterade frågor som att hantera "white flight" eller "white avoidance". Den syftar till att ingjuta förtroende i de områden man undviker och därigenom locka tillbaka infödda svenskar att bosätta sig där vilket följaktligen bidrar till en blandning av befolkningen inom området. En sådan blandning uppmuntrar andra människor oberoende av sin etniska, socioekonomiska bakgrund att vilja att bosätta sig där också. Detsamma fungerar det med involverad förvaltning av bostäderna. Denna strategi består indirekt i att höja livsstandarden i ett område genom att hyresgästerna ansvarar för dess skötsel. Genom att göra det får hyresgästerna ett större ansvar som ägare och ger en bättre vård av sitt område. Gårdsten som har en egen hyresbyrå som sköts av hyresgäster som bor i området bekräftar alla dessa tankar. Slutligen är denna strategi också en plan eftersom den banar väg mot framtiden även om ett mönster ännu inte kan beskrivas på grund av dess nyhet.

Blandad bebyggelse är en strategi i sin mening som de planer som antagits av det högsta organet i enlighet med dess organisatoriska mål (Mintzberg et al. 1998, s. 9 efter Wright et al., 1992, s.3). Syftet med denna strategi är att införa blandning av bostäder och befolkning eftersom enformighet i ett område har matat segregation. Denna strategi upprättar en integrationspolitik och därför är den en plan. Det kan också ses som en manöver för att nå andra mål indirekt som t ex kampen mot brottslighet och religiös extremism i staden, vars rötter mycket ofta finns i utsatta områden.

Åtkomlighet till bostadsmarknaden som strategi kan tolkas som en plan för mer jämställdhet bland göteborgarna för att få tak över huvudet, men också som en manöver för att indirekt befria staden från hemlöshet. Som ett mönster har denna strategi följts sedan 2015 års budget och kontinuerligt fram tills idag.

Debatten om avsiktligheten i de strategier som eftersträvas och genomförs kan inte hållas här eftersom det inte finns någon möjlighet till bekräftelse (som i fallet med intervjuer eller semi-intervjuer). Vi kommer därför att bespara oss risken för grundlösa spekulationer.

6.2.2 Strategins utformning som ligger bakom Göteborgs stads insatser mot bostadssegregation

Vem ansvarar för skapandet av strategin mot bostadssegregation inom Göteborgs stad? Hur kan man tolka att processen som har skett? Det är dessa frågor som jag tänker diskutera i denna del av min analys.

Med hänvisning till rollen som strateg konkurrerar tre traditioner som pekar på tre olika enheter. Med hänvisning till den normativa traditionen, antas denna roll i allmänhet av en person som agerar individuellt eller i samverkan med andra. Saker och ting händer annorlunda i den beskrivande traditionen. Denna roll är delegerad till en grupp människor. Även om frågan om att identifiera den här gruppen inte verkar uppstå i andra skolor i denna tradition, gör maktkampens skola det. Den identifierar denna grupp i den vinnande koalitionen av förhandlingarna mellan lägren. När det gäller den sista traditionen, verkar frågan inte ställas, det verkar vara givet för någon strateg borde det finnas, utan att identifiera en. För det fall som intresserar oss utgör kommunfullmäktige maktkampens arena par excellence. Från läsning av de olika budgetarna framkommer detta koalitionsspel. När denna uppsats skrivs leds kommunen av en koalition av fyra partier. Dessa partier ansvarar för strategibildning gällande Göteborgs stad.

Från att kategorisera strategier drar Mintzberg en viktig parallell till strategidesign: strategier är visioner och strategiskt tänkande är likvärdigt med att se. Varje kategori motsvarar en vision som jag sedan kommer att presentera.

Strategiskt tänkande som att göra planer för vad som ligger framför betyder att se framåt. Områdesutvecklingen som sådan syftar till att förbättra levnadsvillkoren i dessa områden genom att avlägsna det som tidigare har bidragit till att ge dessa områden ett dåligt rykte. Men samtidigt är den här strategin som att se bakom. Om inte skadorna som har orsakats uppmärksammades och mönstret av dåligt rykte etablerades, skulle det vara svårt att planera för framtiden. Mönster behöver inte nödvändigtvis vara negativa. Att bygga ut

bostadsbeståndet är också ett mönster som har positiv effekt eftersom det har löfte om att ta igen den observerade bristen.

Att titta på den närmaste framtiden hjälper till att kunna förutse tänkbara diskontinuiteter. Därför måste strategen också ha en storslagen design av vad han ska göra. Detta hänvisas till att se ovan som leder till en strategi som perspektiv. Målet att senast 2025 radera de olika zonerna från listan över utsatta zoner bidrar till ett sådant perspektiv. Det perspektivet måste förankras i verkligheten på fältet för att ge det bästa resultatet. Det är i denna anda, som för att ta bort stadsområdena från listan över utsatta områden, implementerade strategier som är speciellt utformade för att hantera de realiteter som möter i dessa områden. Vi talar om strategi som en position och att se underifrån. Framtiden AB Koncern agerar genom områdesutvecklingen och hyresgästernas deltagande roll i förvaltningen av sitt bostadsområde och visar en god förståelse för detta faktum.

Det kan hända ibland att tänkande utanför boxen kan vara vägen till den vinnande strategin. Sådant tänkande kallas lateralt tänkande och leder till det som kallas att se bredvid. Med samma exempel på hyresgästernas medverkande roll i förvaltningen av sitt bostadsområde åtog sig kommunfullmäktige att lägga ut förvaltningen av bostadsbolag på entreprenad och anförtro dem åt hyresgäster i de olika zonerna. Sådant tänkande är ovanligt jämfört med vad som har gjorts tidigare. Men längre än att se framåt för att förutse en förväntad framtid som redan finns, gör att se bortom mer: det uppfinner den framtiden. Det är därför som att bygga bostäder påverkar bristen som redan finns, men att underlätta tillgången till bostadsmarknaden skapar kategorier som husägare där de inte finns tidigare. En vision förblir inget annat än en vision och därför bara en chimär om inget görs för att förverkliga den. Efter att ha gjort allt för att se, förväntas strategen att aktualisera. I det aktuella fallet gör Göteborg det genom att bygga, implementera de olika strategierna och genomföra de planerade förändringarna för att kampen mot bostadssegregationen ska bli verklighet.

Med hänsyn till omständigheterna, kan man dra slutsatsen att de uppsatta målen och de relaterade strategierna har bidragit till att effektivt bekämpa bostadssegregationen i Göteborg? Resultaten hittills är ganska blandade och jag har min lilla aning om vad som kan förklara en sådan situation och vad som kan förbättras.

6.3 Uppnådda resultat

Denna tredje del av analysen fokuserar på de resultat som erhålls genom att förverkliga de beslutade målen och tillämpa strategierna. För som Latham och Locke antydde kan ingen prestation och speciellt för komplexa mål uppnås utan en utvecklad strategi (1981, s.133). Hur har då strategierna och målen kombinerats för att påverka resultaten i kampen mot bostadssegregationen i Göteborg? Min analys av denna del kommer att replikera strukturen som observerades under presentationen av resultaten ovan.

6.3.1 Minskning av bostadsbristen

Det handlar om att få stopp på bostadsbristen som redan länge har plågat staden. Kommunens olika årsredovisningar visar på framsteg i denna riktning. Stadens bostadsbestånd har förbättrats och nya byggnader växer fram. När det inte är de gamla byggnaderna som renoveras. Vi gick från totalt 2553 producerade bostäder 2015 till 4494 år 2020. Sådana resultat kan teoretiskt motiveras med att bland de olika mål som Göteborgs Stad ställt upp var målet att stävja bristen på bostäder det som uppfyllde de flesta egenskaperna för god prestation.

Om byggökningen uppmärksammas och uppskattas kvarstår faktum att vi fortfarande är långt ifrån förväntad standard för att kunna ta en rejäl smäll mot problemet på bostadsbrist. Faktum är att de totalt 500 småhus som ska produceras per år har fortfarande inte uppnåtts. Det som får mig att ställa mig frågan om existensen av en verklig vilja att återuppta denna brist. Det bör också noteras att det inte nämns någonstans i de officiella dokumenten om uppenbara framsteg mot bostadsbristen, bara en positiv trend. Kvantifierade framsteg är svåra att hitta. Vilket får en att undra om allt som görs inte bara är fönsterputsning. Å andra sidan måste vi också inse att vi står inför ett socialt problem vars konsekvenser går utöver det enkla bostadsbyggandet, men vars rötter också går långt tillbaka i tiden. Vi kan inte förvänta oss övertygande resultat om sex år. En längre tidshorisont skulle kunna ge en bättre bild av de insatser som har gjorts.

6.3.2 Socialt blandat boende

Även om det primära målet med att bygga bostäder var att undertrycka bristen, var ett annat underliggande mål att koppla ihop staden. Man märkte att det förutom trångboddheten som resulterade i bostadssegregation också fanns ensidiga boendeformer som tog sig uttryck i fenomen som "white avoidance" eller "white flight" att skylla på. De observerade resultaten i

Göteborgsområdet visar en tendens att bygga den saknade bostadsformen i stadens olika områden. Av den anledningen har det blivit lite vanligare att hitta boendeformer som ägande, bostadsrätter i områden som tidigare dominerades av hyresrätter. Fig.3 och tab.4 ovan kan tjäna som bevis. Vissa reservationer kan ändå göras: en viss övervikt av den merkantilistiska instinkten kvarstår vid val av boendeform att bygga i områden. Som kan noteras tenderar områden som tidigare varit lämpliga för hyresrätt fortfarande att locka till byggande av hyresrätter vid sidan av den andra bostadsformen. Det är den enda förklaringen som kan motivera att det trots alla pengar som ställs till förfogande för att diversifiera är svårt att nå till exempel produktionen av 500 småhus. Däremot iakttas ett slags ovilja mot att införa hyresrätter i områden som till övervägande del är byggda som ägande eller bostadsrätt. Och tyngdpunkten tycks utesluta andra särskilda boenden som studentbostäder, trygghetsboende och tillfälliga boenden för hemlösa.

En förklaring till denna svårighet att kunna bedöma framstegen är avsaknaden av bedömningskriterier. Det objektiva uttalandet, även om det till synes tydligt, anger inga kriterier för mätbarhet eller möjligheten att bedöma arbetets komplexitet. Vilket gör dess prestanda mer komplex och svår att uppskatta.

6.3.3 Förbättring av villkoren för tillträde till en bostadsmarknad i balans

Inför en merkantilistiskt inriktad bostadsmarknad har det ändå varit kommunens mål att se till att alla i Göteborg har rätt inte bara till anständiga bostäder, utan även till ett hyfsat pris där de vill bosätta sig i staden. stad (2016, s.34). Detta mål är svårt att realisera i praktiken, när vi till exempel finner att de hyror som tas ut ligger långt över vad låginkomsttagare har råd med. Dessutom är kommunens formulering av detta mål vag. Den föreskriver till exempel att fler hyresbostäder ska byggas och att hyrorna också ska anpassas till låga inkomster (2016, s.33). Allt kan i denna mening ge upphov till olika tolkningar och saknar därför ett objektiva underlag för utvärdering.

Dessutom tvingar hyror som tillämpas på den nuvarande marknaden samma låginkomsttagare att falla tillbaka på bostadsmöjligheter som inte nödvändigtvis är anständiga. Det är så trångboende och hemlöshet kommer att iakttas oftare i vissa områden och mot vissa delar av befolkningen. Till detta ska läggas de svårigheter man möter när det kommer till att äga sin bostad. Alla dessa barriärer hjälper långt ifrån att lösa problemet med bostadssegregation för att förvärra det.

Uppmärksamheten tycks fokuseras endast på hyror som tas ut när andra strukturella hinder

finns. Bland dem inkomstspärren som kräver en inkomst motsvarande tre gånger hyran. Alla har inte råd med sådan lyx och ser sig tvingade att leva under oanständiga förhållanden enligt sina knappa medel. För det ankommer på uthyraren att ha en betalningsgaranti till nackdel för hyresgästernas välbefinnande. Den roll som Boplats spelar för att vägleda bostadssökande enligt vissa inofficiella kriterier fastställda av de som leder till den observerade segregationen. Vissa kommer att be om bevis, men finns det bättre bevis än de fakta vi bevittnar idag? En viss etnicitet, social klass, rastillhörighet kommer lätt att hitta boende i vissa delar av staden och inte i andra. Alla dessa invändningar kan förklara varför frågan om bostadssegregation väcker en annan fråga: frågan om segregationen i sig.

6.3.4 Områdesutveckling och delaktig bostadsförvaltning: Gårdsten-exemplet

Detta resultat är snarare resultatet av en genomförd strategi än av ett mål som Göteborgs stad satt upp. Men den här strategin är i alla fall lovande som vi har sett med Gårdsten. Tack vare denna strategi förändrades Gårdstens status från ett särskilt utsatt område till ett riskområde. Detta leder till en viss attraktion för människor som vill bo där. Dessutom ger Gårdsten en bild av vad som kan hända när kommunen tillämpar en bostadspolitik som tar hänsyn till verkligheten på plats och involverar lokalbefolkningen. Det övergripande problemet är fortfarande oviljan eller bättre långsamheten att utvidga denna framgångsmodell till andra särskilt utsatta områden i staden. För om Gårdsten ska hylla ska Tynnered, som är tillbaka, inte lämnas utanför. Att vänta längre kan bara göra saken värre. Vi får inte glömma att bostadssegregationen är ett relationsfenomen som för olika stadsdelar i kontakt och som snart skulle förorena de mest effektiva stadsdelarna.

Som vi kan se tycks kampen mot bostadssegregation vara mer en bostadspolitisk fråga än något annat.

Diskussion och reflektioner

I en mer lokal miljö som kommunen återstår dock vissa observationer att göra. I denna presentation förklaras definitionen av bostadssegregation som antagits på följande sätt: benägenhet hos vissa stadsdelar att rymma vissa typer av bostäder och inte andra. Med den här kunskapen är kommunen ansvarig för den nuvarande situationen i staden, oberoende av inverkan av nationell och internationell politik. Att besvara dessa tre frågor var syftet med denna uppsats: Vad säger offentliga dokument från perioden 2015 - 2020 om målsättningen med syfte att motverka bostadssegregation i Göteborgs stad? Vilka strategier tillämpades av Göteborgs stad för att motverka bostadssegregation inom staden enligt dessa dokument?

Vilket blev resultatet utav de tillämpade strategierna för att uppnå målet enligt dessa offentliga dokument?

Målen och strategierna för att bekämpa bostadssegregationen är listade och implementerade enligt officiella dokument. Det enda problemet är att den eftersträvade förändringen väntar fortfarande. Väntetiden för tillgång till bostäder blir längre, replikeringen av Gårdstens modell till andra delar av staden väntar fortfarande, och även om byggtempot har ökat är vi långt ifrån lösningen på bostadsbristen. Detta ifrågasätter giltigheten av Locke och Lathams påstående att ett mål som uppfyller vissa specifika prestandakriterier med en tydlig strategi garanterar bra resultat (Latham och Locke 1981, s.132). Detta uppmanar oss därför att kontextualisera detta påstående, förstått att flera andra faktorer kan påverka och begränsa kampen mot bostadssegregation.

En första iakttagelse som jag har gjort under analysen av dokumenten är att frågan om bostadssegregation aldrig riktigt har tagits i beaktande i sig. Det har väldigt ofta nämnts indirekt när det kommer till andra teman som jämställdhet, stadsutveckling, äldreomsorg och många andra. Det är verkligen från 2014 som de första reformerna verkar bromsa detta problem. Innan det datumet handlade det ofta om bostadsbrist, hemlöshet och andra liknande frågor relaterade till bostadssegregation och diskriminering. Det verkade vara stötande att prata om det.

En andra iakttagelse är att även om frågan om bostadssegregation erkänns som sådan, är den inte i sig föremål för en titel som andra former av diskriminering. Detta tycks markera en viss avvägning för det problem det utgör. Följaktligen kan sökandet efter adekvata lösningar påverkas. Sanningen är att bostadssegregation inte är ett mindre problem, utan ett stort problem vars lösning på djupet och positivt skulle påverka vårt samhälles välbefinnande. Vi får inte glömma att fram till 2019 var de föreslagna målen mekaniska: byggande av bostäder, sänkta bostadspriser och administrativa anläggningar. Den mänskliga aspekten som innebar förbättring av livsmiljön, frågorna relaterade till tryggheten och utjämningen av de sociala klyftorna tycktes hamna i bakgrunden. De är lika viktiga och utgör parametrar att ta hänsyn till för att lösa detta problem som Andersson m.fl intygar ”socioekonomiska mekanismer som prisbildningen på bostadsmarknaden, bostadsbeståndets sammansättning, hushållens ekonomiska resurser och möjligheter att välja var man vill bo” (Andersson et al. 2009: 4).

Statens inverkan på bostadspolitiken måste också iakttas, eftersom vissa åtgärder inte kan beslutas lokalt (region, län, kommun), utan nationellt. Initiativet kan endast komma från

statens regeringen. Sedan kommer det att bli nödvändigt att inrätta den erforderliga förordningen som är specifik för bostadsmarknadssektorn. Regeringen kommer också att vara ansvarig för att inrätta institutioner som ansvarar för att bygga och förvalta husen. Ett efterföljande steg består i antagandet av regler som gäller uthyrning och slutligen regler som fastställer villkoren för tillgång till sådana boenden. En möjlig lösning till att effektivt hantera problemet med bostadssegregering skulle vara inrättandet av sociala bostäder. Det innebär rent praktiskt att bostadsmarknaden i Sverige subtraheras från konkurrenshämmande förordnings allmänna område, upphör att vara affärsmässig och mer ideell.

Bostadsmarknaden kommer att presentera följande drag (Göteborgs stad 2021b): En boendelösning för låginkomsttagare, ett verktyg för att klara social blandning, en allmännytta som räknas ur europeiskt perspektiv, och undantaget genom lagen från den kommersiella marknaden, får olika former av offentligt finansiellt stöd och visar sig vara ett tydligt alternativ på bostadsmarknaden.

Denna lösning indikeras inom ramen för projektet som leddes av Anders Törnquist, Sören Olsson och Staffan Claesson (Göteborgs stad 2012) och vars slutsatser förblir aktuella i länder som står inför liknande problem (Ramböll 2020, Wimark 2018). Som Törnquist m.fl.(2012) förklarar, kräver förverkligandet av en liknande politik i det svenska sammanhanget att ett antal ytterligare förutsättningar enligt följande (ibid: 3):

- Det ägs av icke vinstdrivande företag
- Det är en samhällelig insats riktad mot resurssvaga grupper.

Förutsättningen för att stödet ges är att staten begär ett undantag för tjänster av särskilt ekonomisk betydelse (SGEI) och därmed sätter konkurrenslagstiftningen ur spel för det som gäller bostadsmarknaden. Dessvärre har staten inte begärt ett sådant undantag och därför fortsätter bostadsmarknaden att drivas vinstdrivande. I dagsläget, finns i Sverige olika verktyg som:

- Skapandet av olika typer av upplåtelseformer som förblir ineffektiva mot höga hyror till följd av dyra byggkostnader. Även om kommunfullmäktige lyckas pressa ner kostnaderna för att bygga kommer marknadseffekten att få hyrorna att höjas och återgå till de höjder de nått utan att kostnaderna för byggandet sänks.
- Markanvisning som används utan stor framgång därför att exploatören behåller en stark maktposition, och kommunen inför inte höga krav. Markanvisningen förblir ineffektiv om

kommunen inte alltid kan kontrollera hur och vilka hyrorna som sätts. Ett känt exempel är fallet med Frihamnen. Kommunen har fått tillämpa vissa nedsättande villkor för att underlätta tillgången till bostäder för de mest missgynnade. En prislista är fast men förblir giltig endast i 15 år. Detta innebär att efter dessa år återgår priset till det som skulle tillämpas i början. En annan ond cirkeleffekt är att den som hade råd med huset på grund av den sänkta kostnaden skulle möta ett dilemma efter återgången till det normala priset. Antingen skulle man få kämpa med osäkerheten att inte ha någon plats att vara eller att vara ekonomiskt ansträngd av de höga kostnaderna för bostaden.

- Allmännyttan som måste fortsätta drivas affärsmässigt på grund av avsaknaden av undantag för social housing. Som ångrat ovan gick den kommersiella aspekten före den sociala. Kommunen befinner sig följaktligen i otillräcklighet med sina primära skyldigheter att tjäna den befolkning som valde den. Här finner vi de perversa effekterna av new public management.

På en mer lokal nivå, finns det behov av att kommunens inflytande på socialpolitiken ökar. Detta är en förutsättning för att vi ska kunna föra en effektiv politik mot bostadssegregation i Göteborg. Kommunerna bör ha kontroll över en del av bostadsmarknaden för att motverka fenomenet gentrifiering som orsakar polarisering.

Förutom beslutets politiska aspekt kan och måste de ansträngningar som görs förbättras. Saknandet av ett helhetsperspektiv tyder på att ansträngningarna att lösa problemet är ojämna. Det verkar som om varje stadsdel söker och tillämpar lösningar som passar deras unika situationer. Även om mål och strategier kan ge resultat bör man inte glömma att problemet med bostadssegregation är relationellt. Dess närvaro i ett område påverkar omgivningen. Man kan därför bara bli av med problemet genom att överväga ett omfattande svar.

Det kommersiella verktygets oförmåga att reglera marknaden är en ytterligare begränsning för mål och strategi, verktyg i ett större sammanhang där ett visst mål redan har getts. Att bygga tillräckligt med bostäder skulle inte stoppa krisen. Det måste inses att byggande och renovering är dyrt. Därför är tillgång till dessa boenden inte överkomligt för alla. Vad kan då kommunen göra?

Vidare kan denna studie ses mer som en pilotstudie som skulle kunna spridas till hela landet, särskilt med hänsyn till den exceptionella regeringens ställning i bostadspolitiska frågor i det

europiska sammanhanget. Långt ifrån att tvivla på förmågan hos objektiva och strategiska verktyg för att ta itu med ett problem, kan det vara glädjande att visa hur begränsad deras räckvidd är. I ett sammanhang där aktörerna, nämligen de nationella regeringarna och de kommunala enheter, inte har den totala friheten att vidta de åtgärder som krävs för att lösa ett problem, hur effektiva kan deras initiativ vara.

Referenslista:

- Andersson, R., Bråmås, Å. and Hogdal, J., (2009). Fattiga och rika-segregerad stad.: Flyttningar och segregationens dynamik i Göteborg 1990-2006.
- Andersson, R. and Holmqvist, E., (2019). Grannskapseffekter och politik och planering för minskad segregation: Underlagsrapport till Jämlikhetskommissionen.
<https://jamlikhetskommissionen.se/wp-content/uploads/2019/05/Grannskapseffekter.pdf>
- Andersson, R. and Molina, I., (2018). Racialization and migration in urban segregation processes Key issues for critical geographers. In Öhman, Jan & Simonsen, Kirsten (Eds) "*Voices from the North - New Trends in Nordic Human Geography*" (pp. 261-282). Ashgate.
- Bowen, G.A., (2009). Document analysis as a qualitative research method. Qualitative research journal. August 2009 (PP 27–40) DOI: [10.3316/QRJ0902027](https://doi.org/10.3316/QRJ0902027)
- Bråmås, Å., (2006). 'White flight'? The production and reproduction of immigrant concentration areas in Swedish cities, 1990-2000. *Urban studies*, 43(7), pp.1127-1146.
- Brandén, M., (2018). Grannskapseffekter: En forskningsöversikt om boendesegregation och bostadsområdets betydelse. *Jämlikhetsutredningen 17. Landsorganisationen i Sverige 2018*.
<https://jamlikhetskommissionen.se/wp-content/uploads/2019/05/Grannskapseffekter.pdf>
- Bryman, A., (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (2. uppl.) (B. Nilsson, övers.). Malmö: Liber.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. and Wängnerud, L., (2007). *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 3(1).
- Financial times (2017). Good Sweden/Bad Sweden: what rich, yet divided, Gothenburg reveals. <https://www.ft.com/content/567887ce-7b8e-11e8-8e67-1e1a0846c475> [Hämtad 2020-10-28]
- Framtiden (2020). Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020–2030.
<https://www.framtiden.se/wp-content/uploads/2020/09/Framtidenkoncernens-strategi-f%C3%B6r-utvecklingsomr%C3%A5den-2020-2030.pdf> [hämtad 2021-04-19]

Framtiden (2020) Strategi för utveckling av Göteborgs särskilt utsatta områden.
<https://framtiden.se/strategi-for-utveckling-av-goteborgs-sarskilt-utsatta-omraden/> [hämtad 2021-04-19]

Gårdstens Bostäder (2020). Gårdstens bostäder årsredovisning 2019
https://goteborg.se/wps/PA_Pabolagshandlingar/file?id=22929

Göteborgs stad & Fastighetskontoret (2014). Bostadsförsörjning i Göteborg – nuläge och framtida inriktning. [Fastighetskontoret - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/fastighetskontoret)

Göteborgs stad (2015). Förslag till budget 2015 och flerårsplaner 2016–2017 för Göteborgs Stad. https://goteborg.se/wps/wcm/connect/a8b135c8-7e1e-4d25-8948-200d0c931e73/Budgettext+2015_FINAL+NY.pdf?MOD=AJPERES

Göteborgs stad (2016). Budget 2016 För ett jämlikt och hållbart Göteborg Mål och inriktningsdokument för Göteborgs Stad. https://goteborg.se/wps/wcm/connect/1f4c98e6-9def-4be8-a30e-08272ef6f7da/Forslag+goteborgs+Stads+Budget+2016_S_V_MP_FI.pdf?MOD=AJPERES

Göteborgs stad (2017). Mål och inriktningsdokument för Göteborgs Stads budget 2017.
https://goteborg.se/wps/wcm/connect/645bef67-b61c-471a-b802-8de397986db2/Budgetf%C3%B6rslag+2017_+S_MP_V_Fi.pdf?MOD=AJPERES

Göteborgs stad (2018). Mål och inriktningsdokument för Göteborgs Stads budget 2018.
[http://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/332CE8D6E991127FC125813D005319A9/\\$File/SMPV.pdf?OpenElement](http://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/332CE8D6E991127FC125813D005319A9/$File/SMPV.pdf?OpenElement)

Göteborgs stad (2019). Budget 2019 och flerårsplaner 2020–2021 Göteborgs Stad.
https://goteborg.se/wps/wcm/connect/64ce174a-3ced-4e2d-aef9-a5f17ffd4a31/budget_LMCKD_2.1.1_20181121.pdf?MOD=AJPERES

Göteborgs stad (2020). Budget 2020 och flerårsplaner 2021–2022 för Göteborgs Stad.
https://goteborg.se/wps/wcm/connect/2da9cc22-4447-4353-981f-e47d64480472/Beslutad+budget+Gbg+Stad+2020_M_L_C_KD.pdf?MOD=AJPERES

Göteborgs stad (2017). Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026
<https://goteborg.se/wps/wcm/connect/c3e5967b-3893-46fa-b3ac-ad9cf5de865b/G%C3%B6teborgs+Stads+program+f%C3%B6r+en+j%C3%A4mlik+stad+20>

18-

[2026+version+3.pdf?MOD=AJPERES#:~:text=Syftet%20med%20programmet%20%C3%A4r%20att,skillnaderna%20i%20livsvillkor%20i%20staden.](#) [hämtad 2021-04-19]

Göteborgs stad & Fastighetskontoret (2018): Bostadsförsörjning i Göteborg – Lägesrapport 2018. <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/9c081eb3-6518-4357-bfda-200c96edd37a/Bostadsf%C3%B6rs%C3%B6rjning-i-G%C3%B6teborg-l%C3%A4gesrapport-2018.pdf?MOD=AJPERES> [hämtad 2021-04-19]

Göteborgs stad (2021a): Statistikdatabas Göteborgs stad
<http://statistikdatabas.goteborg.se/pxweb/sv/>

Göteborgs stad (2021b): Kunskapsmatrisen: Socialt blandat boende – ett svenskt dilemma?
<http://kunskapsmatrisen.socialutveckling.goteborg.se/socialt-blandat-boende-ett-svenskt-dilemma/> [hämtad 20 april. 2021]

Göteborgs stad (2015). *Årsredovisning 2015*. https://goteborg.se/wps/wcm/connect/fa965a6c-4913-4e0a-800b-7efe8114bc7a/Goteborgs_Stad_arsredovisning_2015.pdf?MOD=AJPERES [hämtad 20 april. 2021]

Göteborgs stad (2016). *Årsredovisning 2016*. https://goteborg.se/wps/wcm/connect/9b0fb9c4-081a-4a01-804c-c14ed5e22aed/Goteborgs_Stad_arsredovisning_2016.pdf?MOD=AJPERES [hämtad 20 april. 2021]

Göteborgs stad (2017). *Årsredovisning 2017*. <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/96f6f38b-5d3d-4616-98f9-2c20d2893259/%C3%85rsredovisning+f%C3%B6r+G%C3%B6teborg+Stad+2017minskad+storlek.pdf?MOD=AJPERES> [hämtad 20 april. 2021]

Göteborgs stad (2018). *Årsredovisning 2018*.
https://goteborg.se/wps/wcm/connect/27d5aaa3-87dc-4482-b48f-7e531640c110/SLK_Arsredovisning_2018_JANUARI_Final_ENKEL_Low.pdf?MOD=AJPERES [hämtad 20 april. 2021]

Göteborgs stad (2019). *Årsredovisning 2019*.
<https://goteborg.se/wps/wcm/connect/5a06b036-0466-4a33-b363->

[fac7b7bd0f2f/Slutversion+%C3%85rsredovisning+2019_sida_low.pdf?MOD=AJPERES](https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/fastighetsagarna-uppmanar-privata-hyresvardar-att-ga-till-ny-bostadssajt)

[hämtad 20 april. 2021]

Kjellberg, Tobias & Sund, Joel (2019). Privata hyresvärdar byter bostadssajt – lämnar Boplats. SVT, 9 januari. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/fastighetsagarna-uppmanar-privata-hyresvardar-att-ga-till-ny-bostadssajt>

Locke, E. A., Shaw, K. N., Saari, L. M., & Latham, G. P. (1981). Goal setting and task performance: 1969–1980. *Psychological Bulletin*, 90(1), 125–152.

<https://doi.org/10.1037/0033-2909.90.1.125>

Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). *A theory of goal setting & task performance*. Englewood Cliffs, N.J., Prentice Hall.

Latham, G.P. and Locke, E. (1991) Self-Regulation through Goal Setting. *Organizational Behavior and Human Decision Performances*, 50, 212-247. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90021-K](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90021-K)

Legeby, A., Berghauser Pont, M. and Marcus, L., (2015). Dela [d] Stad: Stadsbyggande och segregation: 1 Perspektiv och utgångspunkter.

<https://www.mistraurbanfutures.org/sv/projekt/delad-stad>

Lilja, E. and Pemer, M., (2010). Boendesegregation-orsaker och mekanismer: En genomgång av aktuell forskning. *En kunskapsöversikt Boverket 2010*.

<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/bilaga-1.pdf>

Magnusson, Hampus & Miskovsky, Nina (2020). Vi minskar hemlösheten genom att bygga fler bostäder. Göteborgs posten 12 februari. <https://www.gp.se/debatt/vi-minskar-heml%C3%B6sheten-genom-att-bygga-fler-bost%C3%A4der-1.23891064>

<https://www.gp.se/debatt/vi-minskar-heml%C3%B6sheten-genom-att-bygga-fler-bost%C3%A4der-1.23891064>

Malmberg, B., Andersson, E.K., Nielsen, M.M. and Haandrikman, K., (2018). Residential segregation of European and non-European migrants in Sweden: 1990–2012. *European Journal of Population*, 34(2), pp.169-193. <https://doi.org/10.1007/s10680-018-9478-0>

MINTZBERG, H., AHLSTRAND, B. W., & LAMPEL, J. (1998). *Strategy safari: a guided tour through the wilds of strategic management*. New York, Free Press. ISBN 0-684 -84743-4 (hardcover)

Mintzberg, H., 1987. The Strategy Concept I: Five Ps For Strategy. *California Management Review*, 30(1), pp.11-24.

Mintzberg Henry and James. A. Waters (1985). Of strategies, Deliberate and emergent. *Strategic Management Journal*, Vol. 6, No. 3. (Jul. - Sep., 1985), pp. 257-272.

<http://links.jstor.org/sici?sici=0143-2095%28198507%2F09%296%3A3%3C257%3AOSDAE%3E2.0.CO%3B2-T>

Murdie, R.A. and Borgegard, L.E., (1998). Immigration, spatial segregation and housing segmentation of immigrants in metropolitan Stockholm, 1960-95. *Urban studies*, 35(10), pp.1869–1888.

Nordström, Skans O. and Åslund, O. (2009). Segregation I storstäderna. *SNS välfärdsrapport 2009*

<https://www.sns.se/artiklar/sns-valfardsrapport-2009-segregationen-i-storstaderna/>

Ramboll (2020). Rapport Kunskapsöversikt om boendesegregation Mars 2020.

<https://www.delmos.se/wp-content/uploads/2020/06/Kunskaps%C3%B6versikt-om-boendesegregation-2020.pdf>

Rasch, Daniel (2020). A QDA recipe? A ten-step approach for qualitative document analysis using MAXQDA, 20 januari. <https://www.maxqda.com/blogpost/qualitative-document-analysis>.

Regeringskansliet Kulturdepartementet (2017). Långsiktigt reformprogram för minskad segregation år 2017-2025.

<https://www.regeringen.se/49480b/contentassets/94760ecc95e04a45b0a1e462368b0095/langsiktigt-reformprogram-for-minskad-segregation-ar-2017-2025.pdf>

Regeringskansliet Kulturdepartementet (2018). Regeringens långsiktiga strategi för att motverka segregation.

<https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2018/07/regeringens-langsiktiga-strategi-for-att-minska-och-motverka-segregation/>

Regeringskansliet (2016): Fler nya hem

<https://www.regeringen.se/48e2d5/contentassets/1ae28b25e4fe4a3d9631b7e57d52b18f/pm-fler-nya-hem.pdf>

Regeringskansliet (2015). Stimulans för ökat byggande

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/03/stimulans-for-okat-byggande/>

Remiss till Malmö kommun 2019. (SBN-2018-1289)

<https://motenmedborgarportal.malmo.se/welcome-sv/namnder-styrelser/kommunfullmaktige/mote-2019-12-19/agenda/remissvar-fran-stadsbyggnadsnamndenpdf-1?downloadMode=open>

Roden, Lee (2016). Gothenburg 's one of Europe's most segregated cities'. The Local, 28 oktober. <https://www.thelocal.se/20161028/study-every-tenth-student-in-gothenburg-suburbs-has-extremist-sympathies>

Roelofs, K. and Salonen, T. 2019. Insatser i ” utsatta ” områden: en analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden. *BOSTAD 2030*.

Shehab, N. and Salama, A.M. 2018. The Spatiality of segregation: Narratives from the everyday urban environment of Gothenburg and Glasgow. ArchNet-IJAR: International Journal of Architectural Research, 12(1), pp.71-90.– *Regular Section*. DOI: <http://dx.doi.org/10.26687/archnet-ijar.v12i1.1502>

SCB (2019). Integration: En beskrivning av läget i Sverige. SCB 2019 Integration: Rapport 13

https://www.scb.se/contentassets/6834eab09f2c4758bb3fd9c015e765a8/le0105_2019a01_br-be57br1901.pdf

SOU (2005). Storstad i rörelse: Kunskapsöversikt över utvärderingar av storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal. *SOU 2005:29*

<https://www.regeringen.se/49bb02/contentassets/7449cd9b009f4f4fae13e323a84e1d76/storstad-i-rorelse---kunskapsoversikt-over-utvarderingar-av-storstadspolitikens-lokala-utvecklingsavtal>

Thörn, C. and Thörn, H., 2017. Swedish cities now belong to the most segregated in Europe. *Sociologisk forskning*, pp.293–296.

<https://www.divaportal.org/smash/get/diva2:1168307/FULLTEXT01.pdf>

Törnquist, A., Olsson, S. and Claesson, S., (2012). Ett socialt blandat boende i Göteborg/ En kunskapsöversikt om bostäder för låginkomsttagare och socialt blandade boenden i Europa

och möjligheterna att finna nya verktyg i Göteborg. (Göteborgs stad.

<https://docplayer.se/1677240-Ett-socialt-blandat-boende-i-goteborg.html>)

Verdugo, G., (2011). Logement social et ségrégation résidentielle des immigrés en France, 1968-1999. Population, 66(1), pp.171-196. DOI:[10.3917/popu.1101.0171](https://doi.org/10.3917/popu.1101.0171)

Vetenskapsrådet (2018). Svensk forskning om segregation - en kartläggning. Vetenskapsrådet VR1808, ISBN 978-91-7307-366-0.

https://www.vr.se/download/18.4dd26b09169cbe0ddda629/1555326345256/Svensk-forskning-om-segregation_VR_2018.pdf

Vårt Göteborg (2009): Segregationen i Göteborg kartlagd, 25 mars

<https://vartgoteborg.se/bostad/segregationen-i-goteborg-kartlagd/#>

Wimark, T., 2018. Boendesegregation i Sverige—en översikt av det aktuella forskningsläget. (Rapport 5) BoStad 2030.

http://media.bostad2030.se/2018/05/Rap-5-Boendesegregation-i-Sverige_final.pdf